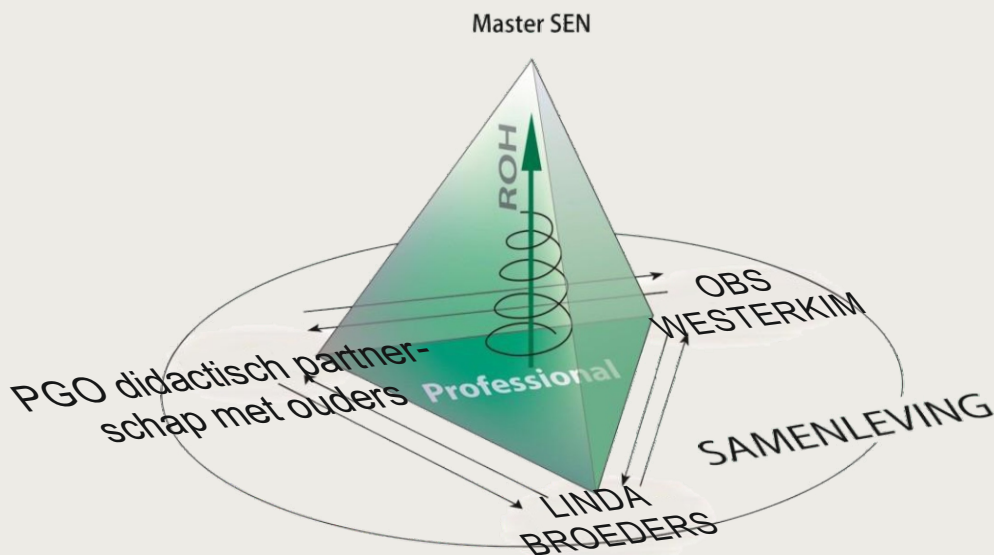

LINDA BROEDERS

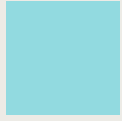
TOETS Praktijkgericht onderzoek (PGO)

ouders: een last of een lust?

(Van Swet & Van Huijgevoort, 2012) Aangepast werkmodel (Broeders, 2015)

©Fontys OSO 2012

SAMENVATTING	3
HOOFDSTUK 1 AANLEIDING EN PROBLEEMSTELLING	5
HOOFDSTUK 2 THEORETISCH KADER	7
HOOFDSTUK 3 ONDERZOEKSMETHODOLOGIE	12
HOOFDSTUK 4 DATA-ANALYSE EN RESULTATEN	17
HOOFDSTUK 5 CONCLUSIES EN DISCUSSIE	28
HOOFDSTUK 6 EVALUATIE EN REFLECTIE	33
NAWOORD	35
LITERATUUR	36
BIJLAGEN	39

SAMENVATTING

Dit onderzoeksverslag is geschreven in het kader van de Master SEN, domein begeleiden en vond plaats op openbare Daltonschool Westerkim in Dongen. Op deze reguliere basisschool was ik het eerste jaar van de opleiding groepsleerkracht van groep 4-5 en het tweede jaar van groep 1-2. Tijdens dit onderzoek maak ik kennis met een andere rol binnen mijn onderwijspraktijk, namelijk als begeleider binnen een veranderingsproces op Westerkim.

De aanleiding van dit onderzoek was het soms negatieve contact tussen ouders en school op Westerkim. Ouders worden ook wel het verborgen kapitaal van het onderwijs genoemd (Marzano, 2007) en daarom zag ik in samenspraak met de directrice grote kansen op dit gebied. Uit Amerikaans onderzoek (Henderson & Mapp, 2002) blijkt 49% van de thuis- en gezinsfactoren van invloed te zijn op het succes bij lees- en rekenresultaten op school.

Partnerschap met ouders kan op verschillende niveaus plaatsvinden:

- Ouderparticipatie: formeel en informeel
- Educatief partnerschap: didactische ondersteuning en opvoedondersteuning
- Maatschappelijk partnerschap: samen in de buurt

Dit onderzoek richt zich op het tweede punt educatief partnerschap; specifiek gericht op de didactisch ondersteuning van ouders in de vorm van partnerschap tussen ouders en leerkracht. Tijdens dit PGO (ontwerp en actiegestuurd) ben ik als onderzoeker met het team, de directie en de ouders aan de slag gegaan om een start te maken voor een beleidsplan op Westerkim. De onderzoeksvraag daarbij luidt: *Hoe kunnen we op Westerkim met het team gebruik maken van het didactisch partnerschap met ouders en dit vastleggen in een beleidsplan zodat het een jaarlijkse routine wordt?*

De eerste deelvraag van dit onderzoek is gericht op visievorming betreft het didactisch partnerschap met ouders. Door gebruik te maken van verschillende onderzoeksmethodes, heb ik met het team uiteindelijk een gezamenlijke visie kunnen formuleren:

Op Westerkim streven we naar een gelijkwaardig partnerschap met alle ouders, zodat alle leerlingen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen met optimale leerresultaten.

Naast deze visie staat nu een duidelijk beeld van ouders, team en directeur wat verwerkt kan worden in het beleidsplan gericht op didactisch partnerschap met ouders.

Deelvraag twee geeft in dit onderzoek antwoord op de vraag welke ouderrouines we jaarlijks kunnen laten terugkomen en geborgd worden in het beleidsplan. Na dit onderzoek blijken dit sowieso de volgende routines te worden:

- Oudervertelgesprek
- Thema-uurtje
- Klassenpost
- Ouderhulpkaarten

Na het uitvoeren van deze interventies kan geconcludeerd worden dat ouders en het team “kortere lijntjes” met elkaar ervaren. Daarnaast geven alle leerkrachten aan behoefte te hebben aan een beleidsplan op partnerschap met ouders en ervaren dit na het uitvoeren van dit onderzoek als een goede leidraad. We zullen op Westerkim vanaf nu werken aan een “Samen-cultuur” (Van den Berg et al, 2013) waarbij ouders en professionals praten met elkaar, nieuwsgierig zijn naar elkaar en werken samen op basis van partnerschap.

De ontwikkelingen op het gebied van partnerschap met ouders zullen zich na dit onderzoek verder moeten verspreiden door middel van een zogenaamde “olievlek”. De volgende aanbevelingen zullen hierbij een rol spelen:

- Een volledig uitgewerkt beleidsplan op didactisch partnerschap met ouders kan worden gemaakt en goedgekeurd door directie, team en ouders.
- Alle ouderrouines worden geborgd in een jaarlijks plan.

- Onze bijzondere visie op didactisch partnerschap met ouders gaan we delen met buitenschoolse betrokkenen, zodat Westerkim op een positieve manier in het nieuws komt.
- Het bestuur van stichting Bravoo wordt op de hoogte gebracht van de nieuwe ontwikkelingen op Westerkim op het gebied van didactisch partnerschap met ouders.
- Vervolgonderzoek (b.v. oudertevredenheid, leerresultaten)

Ouders een last of een lust? Ouders een must!

HOOFDSTUK 1

AANLEIDING EN PROBLEEMSTELLING

1.1 AANLEIDING

Ouders zie ik als de grootste kennisspecialist op het gebied van hun kind; zij weten als geen ander wie hun kind is. Dit vind ik een enorm interessant aspect van het onderwijs, want naar mijn idee maken we hier in de onderwijspraktijk nog te weinig gebruik van. Als ik dit koppel aan mijn toets casus gericht op het leesonderwijs, weet ik dat er aangetoond is dat met name leesbegeleiding van ouders bijdraagt aan het ontwikkelen van goede leesvaardigheden (Sulzby & Teale, 1991). Een optimale samenwerking lijkt me daarom van groot belang. Deze samenwerking zie ik dan graag in een nog bredere context, namelijk als een partnerschap met ouders. Naar aanleiding van de CEN-thema's "Denken in mogelijkheden" en "inclusie" heeft het belang van partnerschap met ouders voor mij nog meer betekenis gekregen. Ik heb met behulp van literatuur uitgezocht welke soorten partnerschap er zijn en welke ik in mijn onderwijspraktijk wil gaan verbeteren en vernieuwen. Dit wordt in hoofdstuk 2 van mijn PGO verder toegelicht. De vraag die hierbij leeft is hoe we maximaal gebruik kunnen maken van het "educatief partnerschap" (Broerse & Spreij, 2009) met ouders in mijn onderwijspraktijk.

1.2 CONTEXT

De basisschool waar ik werkzaam ben, is openbare Daltonschool Westerkim. Het team bestaat uit 11 leerkrachten, 1 directeur en Westerkim heeft ongeveer 160 leerlingen. Vanuit het ethische oogpunt heb ik toestemming gevraagd en gekregen om onze school bij naam te noemen. We hebben op Westerkim vier speerpunten namelijk; zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, samenwerken en persoonlijke benadering. Op dit moment ben ik leerkracht van groep 1-2, maar mijn onderzoek vindt op schoolniveau plaats. Op Westerkim zijn we ons als team bewust van de effectiviteit van een goed contact met ouders. Een goede communicatie naar ouders ter bevordering van de "ouderbetrokkenheid" en "ouderparticipatie" wordt gezien als een speerpunt wat valt onder "samenwerking" en "persoonlijke benadering".

Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie worden door De Vries (2010) mooi omschreven: ouderparticipatie betekent dat ouders "praktisch" meewerken aan de organisatie van het onderwijs. Ouderbetrokkenheid houdt volgens De Vries (2010) in dat ouders zich gedeeltelijk verantwoordelijk voelen voor de schoolontwikkeling van hun kind. Naar mijn idee werken we al ruimschoots aan ouderparticipatie, maar mag het didactische partnerschap nog meer de aandacht krijgen. We hebben bijvoorbeeld het eerste gesprek met ouders in het begin van het schooljaar gepland. We willen ons richten op het sociaal-emotionele gebied en de eerste leerresultaten van het kind. Daarbij willen we graag tot een juiste aanpak in overeenstemming met de ouders komen. Ik ervaar dit nog vaak als een gesprek zonder richtlijnen en met een eenzijdige communicatie vanuit de leerkracht. Volgens mij kunnen we dit gesprek nog effectiever maken door ons te richten op het didactische partnerschap waar we samen (school en ouders) verantwoordelijk zijn voor de positieve ontwikkeling van het kind.

Daarnaast hebben we geen specifiek beleidsplan voor ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie. Een stapje verder, richting didactisch partnerschap met ouders, biedt onze school dus mooie uitdagingen. De vraag hierbij is wel wat het team wil en in welke mate is dit partnerschap te realiseren?

Woordenschatonderwijs heeft een hoge prioriteit op Westerkim, we hebben namelijk een groot aantal leerlingen met Nederlands als tweede taal. Ook het leesonderwijs speelt hierbij een belangrijke rol. We besteden hier veel aandacht aan, maar ik zou dit graag nog meer gestalte willen geven.

1.3 PERSOONLIJKE MOTIVATIE

Met dit PGO heb ik het doel om aspecten uit mijn beroepspraktijk te verbeteren en innoveren (Carr & Kemmis, 1986). Het leesonderwijs heeft mij vanaf mijn start in het onderwijs al enorm aangesproken. Alle kinderen kunnen leren (technisch) lezen (Notten, 2012); dit zie ik als een enorme uitdaging. Dit doel is nog beter te behalen door een goede samenwerking met ouders. Dit is voor mij een zeer motiverend gegeven, waar ik graag nog meer uit wil halen door middel van partnerschap met ouders.

1.4 ONDERZOEKSVRAAG EN DEELVRAGEN

Mijn onderzoeksvraag luidt:

Hoe kunnen we op Westerkim met het team gebruik maken van het didactisch partnerschap met ouders en dit vastleggen in een beleidsplan zodat het een jaarlijkse routine wordt?

Hierbij heb ik de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Welke visie op didactisch partnerschap met ouders past volgens het team en volgens de ouders bij Westerkim en welke gezamenlijke visie kunnen we hierbij met het team als doel stellen?
2. Op welke manier kunnen we het didactisch partnerschap met ouders versterken en welke jaarlijkse routines gaan we hiervoor inzetten?
3. Hoe kunnen we volgens het team planmatig aan didactisch partnerschap met ouders werken, zodat het positieve invloed heeft op de leerresultaten van de leerlingen?

1.5 DOEL VAN ONDERZOEK

Internationaal is er een trend waarneembaar waarin scholen zoeken naar een betere vormgeving of versterking van de band met ouders (de Wit, 2008). Dit is voor mij ook een doel waar ik mijn onderzoek aan wil verbinden. Daarbij is het echter belangrijk om te vermelden dat het didactisch partnerschap met ouders geen doel op zich is. De Wit (2008) beschrijft dit met twee pijlers:

1. Optimale omstandigheden scheppen voor de ontwikkeling en het leren van het kind, thuis en op school
2. De overtuiging dat je samen meer kunt bereiken in de begeleiding van kinderen dan ieder op zich

Kortom mijn doel van dit onderzoek is om door middel van een goed didactisch partnerschap met ouders te zorgen voor een optimale ontwikkeling met positieve leerresultaten van het kind.

In hoofdstuk 2 ga ik in op de theorie die aansluit bij mijn onderzoek. Dit is theorie over didactisch partnerschap met ouders in het primair onderwijs.

HOOFDSTUK 2

THEORETISCH KADER

In hoofdstuk 2 onderzoek ik theorieën om tot een theoretisch kader te komen voor mijn PGO. Deze zijn gericht op het ontwikkelen van didactisch partnerschap met ouders in het primair onderwijs en daarbij het oplossingsgericht coachen van team en ouders in dit proces. Ik richt me eerst op theorie over het partnerschap met ouders en internationaal onderzoek op dit gebied. Daarna koppel ik dit aan mijn rol als begeleider/coach naar het team van Westerkim waarbij ik oplossingsgericht te werk wil gaan. Tot slot beschrijf ik literatuur gekoppeld aan het vastleggen van dit partnerschap met ouders binnen een beleidsplan.

2.1 WAT IS ER AL BEKEND OVER EDUCATIEF/DIDACTISCH PARTNERSCHAP MET OUDERS?

Er is veel bekend over partnerschap in het onderwijs. Toch wil ik hier graag selectief in zijn, want iedere onderwijspraktijk is anders en een onderzoek richt zich vaak op een specifieke situatie. Kennis berust niet alleen op feiten, maar (vooral) ook op meningen (de Lange et al, 2011). Ik let hierbij op theoretische gegevens die passen bij Westerkim en het team.

Betrokken ouders leveren een belangrijke bijdrage aan het welbevinden, talentontwikkeling en prestaties van kinderen (Henderson, 2002). Van den Berg et al (2013) geven aan dat begeleiding in taal/lezen door ouders zorgt voor de grootste positieve ontwikkeling van leerprestaties van kinderen. Dit zijn voor mijn onderzoek zeer bruikbare gegevens. Ik kan hiermee aantonen dat ouders een grote invloed hebben op de prestaties van leerlingen. En naar aanleiding van deze gegevens blijkt “lezen” een belangrijk speerpunt te zijn. Als ik daar het onderzoek van Natascha Notten mee vergelijk, dan maakt zij de invloed op taal-leesgebied nog groter. Notten (2012) is voor mij een inspiratiebron met haar visie en onderzoek over “ouders en leesopvoeding”. Zij toont aan dat vooral leesbegeleiding een sterke positieve invloed heeft op de onderwijsloopbaan van kinderen. Zij beweert zelfs naar aanleiding van haar onderzoek, dat ouders die weinig oog hebben voor lezen, dit kinderen een achterstand geeft bij de start van hun onderwijsloopbaan die niet meer in te halen is. Haar richtlijnen wil ik dan ook gebruiken voor mijn vervolg acties in dit onderzoek. Het zou een stap te ver zijn om naar aanleiding van dit PGO te verwachten dat het didactisch partnerschap met ouders zorgt voor positieve ontwikkelingen op alle leergebieden. Daarom zie ik deze onderzoeksuitkomsten als aanleiding om me vooral te richten op het partnerschap in leesonderwijs en hier mijn PGO aan te koppelen.

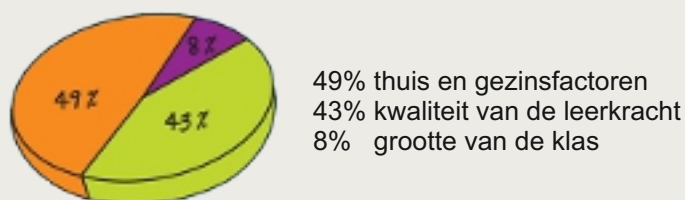
Binnen mijn onderzoek wil ik me ook richten op een gelijkwaardig partnerschap met ouders. Een meer gelijkwaardige samenwerking vraagt van professionals een nieuwe werkwijze en een nieuwe houding (van Keulen, 2006). Hiermee wil ik met het team op Westerkim een start maken. Mijn doel hierbij is om ons nog meer bewust te zijn van onze samenwerking met ouders en het effect daarvan. De volgende 7 “succesfactoren” zijn daarvoor al van groot belang om te weten:

7 succesfactoren van ouderbetrokkenheid (van den Berg et al, 2013):

1. Ouders hebben thuis invloed op ontwikkeling en het leren
2. Ouders willen hun kind thuis helpen
3. Ouders willen wel succes hebben
4. Ouders met een laag opleidingsniveau waarderen ondersteuning
5. De sfeer thuis is van groot belang
6. Investeren in ouders van jonge kinderen is de moeite waard
7. Het versterken van onderlinge oudercontacten

Eskes (2014) heeft onderzoek gedaan naar effectief leesonderwijs in de middenbouw. Zij geeft enkele aanbevelingen aan de leerkrachten en het team. Zij geeft bijvoorbeeld het advies om dagelijks voor te lezen. Ik mis in dit artikel het didactisch partnerschap met ouders; wat is hun rol in het leesproces van hun kind? Als ik dit onderzoek naast het onderzoek van Notten (2012) bekijk, vind ik dat hun opvattingen over het leesonderwijs meer samenhang mogen hebben. Notten (2012) geeft namelijk aan dat 80% van de ontwikkeling van een kind beïnvloed wordt door ouders en de thuissituatie. Daarbij zie ik het volgende cirkeldiagram (figuur 1), waarin weergegeven wordt wat van invloed is bij de leesontwikkeling. De grootste invloed komt van thuis- en gezinsfactoren (49%) (Henderson & Mapp, 2002).

Figuur 1 "Invloed thuis- en gezinsfactoren bij leren lezen en rekenen" Henderson en Mapp (2002)

Op Westerkim krijg ik vaak de vraag van ouders wat zij thuis kunnen doen met hun kind om leerstof te oefenen. Deze vraag vind ik vaak lastig te beantwoorden. Ik zou hier graag preventiever te werk in willen gaan, met als speerpunt het didactisch partnerschap. Tijdens de module OMG1 (ouders en school) ben ik me gaan verdiepen in het partnerschap met ouders. Na het bestuderen van de literatuur (Van den Berg et al, 2013) heb ik gezien dat er verschillende soorten ouderbetrokkenheid en partnerschap zijn namelijk;

- Ouderparticipatie: formeel en informeel
- Educatief partnerschap: didactische ondersteuning en opvoedondersteuning
- Maatschappelijk partnerschap: samen in de buurt

Tijdens mijn PGO wil ik me richten op het educatief partnerschap met ouders. Ouders worden wel het verborgen kapitaal genoemd als het gaat om educatief partner zijn (van den Berg et al, 2013). Deze vorm van ouderbetrokkenheid blijkt de leeropbrengsten van het kind positief te beïnvloeden (Marzano, 2009). Het aspect "didactische ondersteuning" van educatief partnerschap staat hierbij centraal. Daarom kies ik binnen mijn PGO voor de bewoording "didactisch partnerschap". Op deze manier maak ik mijn onderzoek heel specifiek gericht op het didactisch ondersteunen van de leerling door ouder en leerkracht. Daarbij vind ik het ook van belang om te vermelden dat *alle* ouders een positieve bijdrage kunnen leveren aan de leerresultaten van hun kind. Volgens Cooter (2006) kunnen ook laaggeletterde ouders intensief betrokken zijn bij de leesontwikkeling van hun kind.

Uit Amerikaanse (Henderson & Mapp, 2002) en Britse (Desforges & Abouchaar, 2003) onderzoeken blijkt dat ouderbetrokkenheid een positief effect heeft op het functioneren van kinderen op school. 'Good parenting at home' leidt doorgaans tot meer zelfvertrouwen, meer positieve attitudes richting de school, betere prestaties in taal en rekenen, en een verdere ontwikkeling van sociale competenties (Henderson & Mapp, 2002) (figuur 1).

Nog een belangrijk punt uit deze onderzoeken blijkt het praten over school en het helpen bij leren. Dit laatste vind ik wel een discussiepunt; want op welke manier kunnen ouders helpen bij het leren? Dit is ook weer afhankelijk van de praktijksituatie en de visie van de school. Deze theoretische gegevens neem ik mee bij de beantwoording van mijn deelvraag 1 gericht op het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op

het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op Westerkim.

Een ander opvallend punt uit Amerikaans onderzoek (Henderson & Mapp, 2002) is dat zij niet kiezen voor de term “ouders” en partnerschap, maar “familie” en partnerschap. Zij hechten ook waarde aan de invloed van broers/zussen/opa's/oma's. Dit is een opvatting waar ik zelf nog niet bij stil gestaan had, maar wat naar mijn idee ook zeker klopt. Ik betrek dit onderwerp in mijn onderzoek; wat zie ik in mijn onderwijspraktijk betreft invloed van ouders ten opzichte van andere familieleden? Dit wordt in dit onderzoek gekoppeld aan deelvraag 2; bij een jaarlijkse ouder routine is het de bedoeling dat de familie (naast de ouders) ook betrokken worden bij het onderwijs van het kind. Het is daarbij wel afhankelijk van de thuissituatie van het kind; als school is het daarom van belang om te weten of er andere familieleden betrokken zijn bij de opvoeding van het kind.

2.2 COACHEN TEAM

Op het terrein van communiceren met ouders hebben teamleden elkaar nodig (van den Berg et al, 2013). Samen met het team wil ik een visie gaan vormen op didactisch partnerschap met ouders. Hierbij wil ik “oplossingsgericht” te werk gaan; kijken naar de mogelijkheden die er binnen Westerkim zijn. Tijdens mijn PGO wil ik ervoor zorgen dat ik een “kleine sneeuwbal” aan het rollen krijg, om er vervolgens voor te zorgen dat we (team en ouders) niet in de weg staan als hij groter en groter wordt; kleine oplossingen kunnen tot grote veranderingen leiden (Kim Berg & Szabó, 2013).

Door middel van een SWOT (sterkte-zwakte) analyse (DuPont, 1949) zullen we ook vooral kijken waar de kansen liggen. Deze sterkte-zwakte analyse (figuur 2) kan een duidelijk beeld geven van onze huidige situatie op Westerkim op het gebied van didactisch partnerschap met ouders. Op basis hiervan kunnen we een strategie ontwikkelen die past bij Westerkim (zie bijlage 1, verwerkingsopdracht BOP3).

	Gunstig	Ongunstig
Intern	S Sterkte	W Zwakte
Extern	O Kansen	T Bedreigingen

Figuur 2 SWOT analyse (DuPont,1949)

Oplossingsgerichte communicatie loopt als een “rode draad” door mijn onderzoek. Zoals Furmann (2008) aangeeft, kunnen de uitgangspunten van oplossingsgerichte communicatie op veel niveaus worden ingezet; tussen ouders en professionals, tussen ouders en kinderen (van den Berg et al, 2013) en dus ook bij communicatie door professionals onderling (team-niveau). Het gaat er bij oplossingsgericht coachen om het kort te houden (Kim Berg & Szabó, 2013). Dit wil ik ook meenemen in mijn PGO, zodat ik met het team van Westerkim doelgericht te werk kan gaan.

Praten over visie en doelen maakt de kans op een succesvol resultaat groter (Bateson, 1979). Als onderzoeker heb ik er daarom voor gekozen om de eerste deelvraag te richten op het vormen van een gezamenlijke visie op Westerkim. Deze visie laat ik tijdens bijeenkomsten telkens terug komen. Op deze manier blijven we een gezamenlijk doel voor ogen houden, waardoor ik het oplossingsgericht coachen kan realiseren.

2.3 BELEIDSPLAN DIDACTISCH PARTNERSCHAP MET OUDERS

Een “samen-cultuur” vraagt om een visie (van den Berg et al, 2013). In tegenstelling tot de “samen-cultuur” staat de “zij-wij cultuur”. In het volgende figuur (3) staan de kenmerken van deze twee begrippen beschreven:

Zij-wij cultuur	Samen-cultuur
Ouders en professionals praten over elkaar	Ouders en professionals praten met elkaar
Ouders en professionals hebben een oordeel over elkaar	Ouders en professionals zijn nieuwsgierig naar elkaar
Ouders en professionals werken naast elkaar, ieder vanuit een eigen invalshoek	Ouders en professionals ontmoeten elkaar en werken samen op basis van partnerschap
Professional is de specialist en de ouder is de “klant”	Ouders en professionals zijn beiden expert, vanuit verschillende invalshoeken

Figuur 3 Van den Berg et al (2013)

Voor een goed partnerschap met ouders heb ik als coach de “samen-cultuur” voor ogen. Tijdens dit onderzoek wil ik dit gaan verwezenlijken met behulp van mijn rol als oplossingsgericht coach richting ouders en team. Als we dit als team kunnen bereiken, kunnen we ons als school zeker profileren als een school waarbij ouderbetrokkenheid hoog in het vaandel staat.

Voor een succesvolle concretisering van de visie op ouderbetrokkenheid, is het van belang, dat er niet alleen draagvlak is bij professionals maar ook bij ouders (Cox et al, 2012). Onze gezamenlijke visie op partnerschap met ouders moet vastgelegd worden in een beleidsplan. De richtlijnen voor het schrijven van dit plan zullen volgen vanuit dit PGO. Dit zal specifiek gericht zijn op het didactisch partnerschap met ouders. In dit plan moeten we aangeven hoe wij de rol van de ouders zien, op welke onderdelen het contact met ouders voor verbetering vatbaar is en welke activiteiten (ouderroutines) daar het beste op aansluiten (van den Berg et al, 2013).

In de literatuur kom ik verschillende voorbeelden van ouderroutines tegen die ik kan gebruiken om mijn onderzoeksvraag en deelvraag 2 te kunnen beantwoorden. Van den Berg et al (2013) geven voor mij het meest uitgebreide en compacte overzicht van verschillende ouderroutines die in de praktijk ingezet kunnen worden. Hierbij heb ik geselecteerd op ouderroutines die betrekking hebben op het didactisch partnerschap met ouders:

Welkomgesprek	Oudervertelgesprek waarbij er een dialoog bestaat tussen ouders en leerkracht.
Huisbezoek	De leerkracht komt bij het kind thuis en komt zo nog meer in contact met de belevingswereld van het kind.
Praatplaat	Ouder en kind maken thuis een persoonlijke collage over het kind.
Themabrief (klassenpost)	Ouders krijgen een informatiebrief over de inhoud van het onderwijs in de groep.

Ouderhulpkaarten	Ouders krijgen de mogelijkheid om in de groep van het kind te kijken en zien waar zij op didactisch gebied mee bezig zijn.
Kijkmoment in de groep	Ouders krijgen de mogelijkheid om in de groep van het kind te kijken en zien waar zij op didactisch gebied mee bezig zijn
Rondleiding door kinderen	Kinderen vertellen aan ouders wat er op school gebeurt middels een rondleiding
Thema-uurtje	Ouders krijgen van de leerkracht middels een presentatie / work-out informatie over een specifiek vakgebied van hun kind.

Figuur 4 Ouderrouines Van den Berg etal (2013)

Bij de beantwoording van deelvraag 2 zal moeten blijken welke van deze ouderrouines passen bij Westerkim en vervolgens opgenomen zullen worden in het beleidsplan.

De theorie die ik nu beschreven heb over het didactisch partnerschap met ouders en daarbij de oplossingsgerichte begeleiding van het team en ouders in dit proces, geven mij een goede basis om mijn PGO te kunnen onderbouwen en antwoorden te kunnen geven op mijn onderzoeksvraag en deelvragen. De onderzoeksmethodologie van mijn PGO ga ik in het volgende hoofdstuk beschrijven.

HOOFDSTUK 3

ONDERZOEKSMETHODOLOGIE

In dit hoofdstuk verantwoord ik mijn keuze voor het onderzoeksparadigma en de onderzoeksstrategie en methode die ik toepas. Vervolgens benoem ik de respondenten en daarbij de ethische aspecten binnen mijn PGO.

3.1 DOEL ONDERZOEK

Het doel van dit PGO is om samen met het team een gezamenlijke visie op het didactisch partnerschap met ouders te ontwikkelen. Mijn onderzoeksvraag luidt: Hoe kunnen we op Westerkim met het team gebruik maken van het didactisch partnerschap met ouders en dit vastleggen in een beleidsplan zodat het een jaarlijkse routine wordt?

Naar aanleiding hiervan is het de bedoeling dat er een beleidsplan komt waarin jaarlijks terugkerende routines op dit gebied vastgelegd zijn. Met het onderzoek wil ik mijn beroepspraktijk verbeteren en vernieuwen (Schuman, 2009). In dit proces naar gelijkwaardig partnerschap met ouders, wil ik de rol als (oplossingsgerichte) begeleider/coach op me nemen.

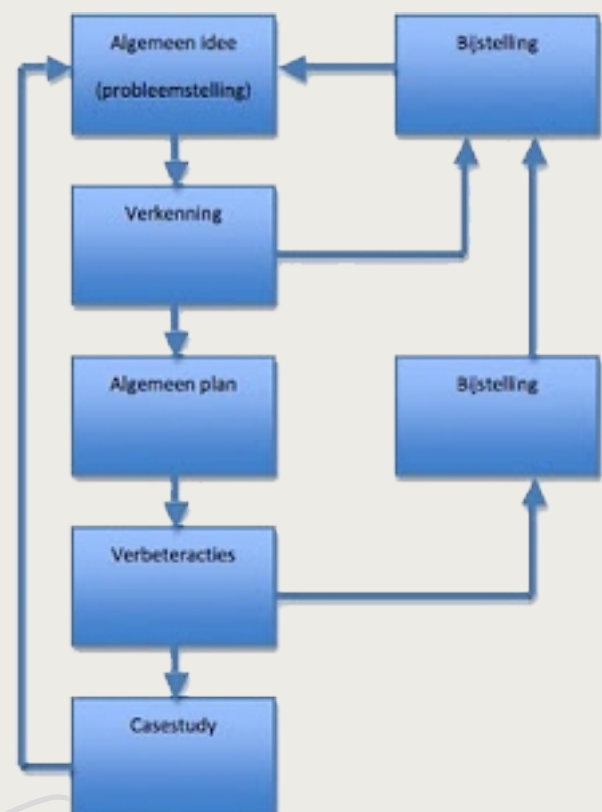
3.2 ONDERZOEKSPARADIGMA

Na het bestuderen van literatuur weet ik dat er drie verschillende onderzoeksparadigma's (Kuhn, 1970) bestaan; positivisme, Interpretativisme en de kritische theorie. De eerste is vooral gericht op wetenschappelijk onderzoek en het ontdekken van objectieve kennis. Dit is voor mijn PGO niet van toepassing. Bij het interpretativisme is er sprake van een onderzoeker die buiten de werkelijkheid van de onderzochten staat (de Lange et al, 2011). Dit geldt ook niet voor dit onderzoek; ik ben als onderzoeker een onderdeel van mijn onderzoekspraktijk.

Ik wil me gaan richten op verbetering en vernieuwing van de bestaande praktijksituatie op Westerkim, gericht op het didactisch partnerschap met ouders. Ik zie mezelf hierbij als een "coach in het proces van verandering" (de Lange et al, 2011). Het onderzoeksparadigma "kritische emancipatorische theorie" past daarom perfect bij mijn onderzoeksdoel. De Lange et al (2011) geven aan dat men bij deze paradigma in actie komt met de bedoeling te innoveren. Dit is waar mijn onderzoek ook voor staat.

3.3 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Ik maak een interventie op de bestaande situatie en maak een aanzet om dit vast te gaan leggen in een beleidsplan. Dit alles in samenwerking met het team waarbij ik graag de coachende rol op me wil nemen. Dit met het doorlopen van het volgende cyclische proces; "plan-act-observe-reflect" (Carr & Kemmis, 1986) Hierbij past de strategie "actieonderzoek" (Ponte, 2006) waar ik tijdens mijn onderzoek de volgende stappen in doorloop:

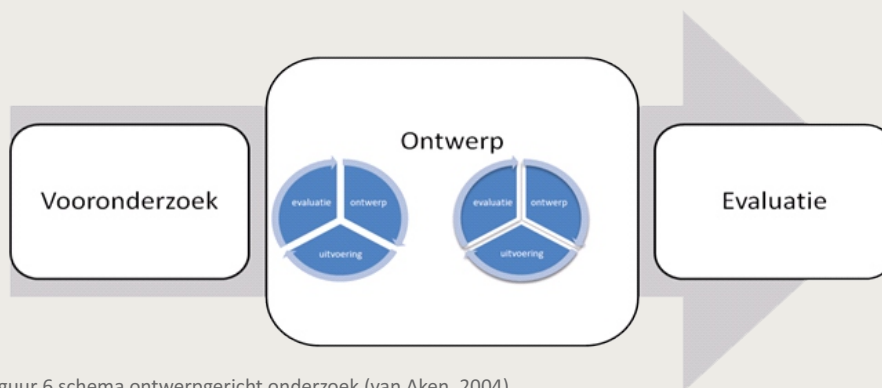
Figuur 5 Pontes schematisch model van actieonderzoek (Ponte, 2006)

Zoals Kelchtermans (2001) beschrijft onderzoek ik mijn eigen praktijksituatie systematisch met de uitdrukkelijke bedoeling de kwaliteit van het handelen in de situatie te verbeteren vanuit een meer gefundeerd inzicht in de situatie. Op deze manier krijg ik antwoord op deelvraag 1 en 2 van mijn onderzoeksvraag.

Daarbij lever ik met mijn onderzoek een directe bijdrage aan het oplossen van een probleem in de praktijk. Verbeteren betekent hierbij ook het veranderen van een specifieke situatie, namelijk het contact tussen ouders en school op Westerkim. Het onderzoeken is binnen mijn PGO ook interveniëren (Van Weert & Andriesen, 2005). Dit wil zeggen dat ik ook gebruik maak van de strategie ontwerpgericht onderzoek. Daarbij wil ik een ontwerp maken waarbij ik uiteindelijk kan stellen; "Als je resultaat Y in een situatie als Z wilt bereiken, dan moet je zoiets als X uitvoeren" (Kallenberg et al, 2007). Op deze manier draag ik als professional in de praktijk bij aan de oplossing van innovatieproblemen in het veld (Kallenberg et al, 2007). Binnen mijn PGO maak ik in het kader van ontwerponderzoek gebruik van de CIMO-logica (van Aken, 2004):

C: Context
I: Interventie
M: Mechanisme
O: Outcome

De context binnen mijn onderzoek betreft het partnerschap met ouders. Actieonderzoek is het leidende kader in mijn PGO. Daarbij maak ik gebruik van aspecten van het ontwerpgericht onderzoek. Vanuit dit laatste koppel ik interventies aan het actieonderzoek die zorgen voor verbetering in mijn praktijksituatie. Mijn aanbevelingen naar aanleiding van dit PGO zouden ook in andere parkijksituaties in het primair onderwijs toegepast kunnen worden (de Lange et al, 2011).

Figuur 6 schema ontwerpgericht onderzoek (van Aken, 2004)

3.4 ONDERZOEKSMETHODES

Tijdens mijn PGO maak ik gebruik van de volgende onderzoeksmethodes:

- Literatuuronderzoek
- Focusgroep met leerkrachtenteam en ouders
- Enquête voor ouders van groep 1-2, 3, 7 en 8
- Enquête voor leerkrachtenteam
- Document onderzoek naar beleidsplannen betreft ouderbetrokkenheid binnen mijn onderwijspraktijk
- Het interview met directeur Westerkim

3.4.1 VOORONDERZOEK

In deze fase van mijn PGO stel ik vast wat precies het praktijk "probleem" is. Hiervoor doe ik eerst literatuuronderzoek en documentonderzoek over partnerschap met ouders. Deze theorie wordt gebruikt voor de interventies binnen mijn PGO. Het probleem wordt in de praktijk vastgesteld, het ontwerp vindt mede plaats op basis van resultaten van theoretisch onderzoek (van Aken, 2004).

Om het startpunt van het onderzoek te bepalen, ontwerp ik enquêtes (vragenlijsten) voor ouders en leerkrachten waarbij ik kan inventariseren wat de mening van ouders en leerkrachten is betreft partnerschap met ouders. De resultaten analyseer ik kwalitatief. Dit geldt voor bijna alle resultaten van mijn onderzoeksmethodes. Eventueel maak ik een kwantitatieve koppeling naar leerresultaten van de kinderen, maar waarschijnlijk is dit PGO wat ruim één schooljaar omvat te kort om hier een kwantitatieve analyse aan te verbinden.

Door middel van focusgroepen tijdens vergaderingen inventariseer ik de standpunten van het team over het didactisch partnerschap met ouders. Het gaat hierbij om onderzoek "met mensen, in plaats van onderzoek *naar* mensen" (Heron & Reason, 2001 p. 179). Vanuit deze standpunten ontwikkelen we een visie en op deze manier krijg ik antwoord op deelvraag 1 van mijn onderzoeksvraag.

3.4.2 ONTWERPFASE

Tijdens de ontwerpfase richt ik me op de jaarlijks terugkerende ouderrouines die we op Westerkim willen gaan toepassen om het didactisch partnerschap met ouders te versterken. Hiervoor houd ik een interview met de directeur van Westerkim. Ik leg haar hierbij ook een aantal ouderrouines voor die we op Westerkim zouden kunnen gaan toepassen. Deze zal ik daarna ook in de praktijk gaan uitvoeren. Op deze manier kan ik antwoord krijgen op deelvraag 2 van mijn onderzoeksvraag.

3.4.3 EVALUATIEFASE

In samenspraak met het team en ouders (focusgroep) valueer ik de interventies (ouderrouines). Bij het toetsen van de verschillende ontwerpen moet ik er volgens Van den Berg & Kouwenhoven (2008) voor zorgen dat ik de doelstelling en de criteria voor ogen blijf houden. De visie die ik gezamenlijk met het team heb ontwikkeld, wil ik daarom ook telkens laten terugkeren tijdens bijeenkomsten. Tijdens deze evaluatiefase zal het antwoord op deelvraag 3 worden gevormd.

De planning van deze methodes en fases staat beschreven in het werkplan (zie bijlage 2). Door middel van deze triangulatie, hoop ik tot een scherp resultaat van mijn actie-ontwerponderzoek te komen.

3.5 RESPONDENTEN

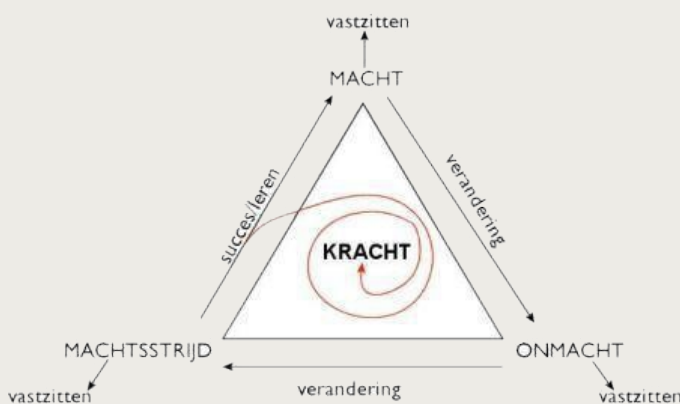
Binnen mijn onderzoek zijn er verschillende betrokkenen. Zo heb ik contact gemaakt met de ouders van Westerkim en heb hen hierbij op de hoogte gesteld van mijn onderzoeksplan. Met de directie heb ik overleg over mijn onderzoek, waarbij we bekijken welke richting we opgaan binnen mijn onderzoek en wat past bij onze school en de situatie op dit moment. Daarbij richt ik me op het leerkrachtenteam en het ontwikkelen van een gezamenlijke visie en hen hierbij coachen en begeleiden (domein master SEN). Dit laatste is ook gericht op de ouders; coachen en begeleiden in de ontwikkeling van hun kind. Deze positieve ontwikkeling van het kind staat als doel voorop, waarbij het didactisch partnerschap met ouders het speerpunt is.

3.6 ETHISCHE ASPECTEN

Om goed onderzoek te kunnen doen, is de ethiek rondom dit onderzoek een belangrijk aspect. Immers praktijkgericht onderzoek doe je samen (de Lange et al, 2011). In het geval van dit onderzoek met het team, directie, ouders en natuurlijk de kinderen.

“Partnerschap met ouders” is een stap verder dan ouderbetrokkenheid. Leerkrachten en ouders staan hierbij naast elkaar en maken optimaal gebruik van elkaars kennis. Op dit moment komt echter de informatie en kennis vaak vanuit de leerkracht en dit is een routine wat je ook een ethisch aspect zou kunnen noemen. Ik wil tijdens mijn onderzoek voor ogen blijven houden welke verschillende belangen een rol spelen.

Daarbij ben ik me tijdens dit onderzoek heel erg bewust van mijn communicatie naar ouders ten opzichte van dit didactisch partnerschap. Dit met behulp van de machtsdriehoek (Servellen, 2009)(figuur 6). Door hier een goed evenwicht in te behouden, kan ik kracht halen uit mijn communicatie naar ouders en team. Ik richt me tijdens dit onderzoek op veranderingen op Westerkim, dit brengt met zich mee dat ik me als coach heel bewust moet zijn van mijn communicatie. Hierbij moet ik niet vast komen te zitten in “macht”, “machtsstrijd” of “onmacht”. Mijn oplossingsgerichte communicatie gebruik ik hierbij als hulpmiddel. Op deze manier hoop ik “problemen” binnen mijn onderzoek te voorkomen. Als een probleem en de mogelijke oorzaken grondig worden uitgediept, kan er een vicieuze cirkel ontstaan met steeds groter wordende problemen (Bannink, 2006). Ik richt me daarom juist op de oplossingen op het gebied van partnerschap met ouders en wil dit ook uitstralen naar het team en ouders.

Figuur 7 Machtsdriehoek (Servellen, 2009)

Ik richt me tijdens mijn onderzoek vooral op het team en de ouders en wil hen niet het gevoel geven dat ik hen beoordeel op hun onderwijs of opvoeding. Dit voel ik als een ethisch aspect, waarbij respect naar ouders een grote rol speelt. Ik probeer hierbij zo transparant mogelijk te werken, toestemming te vragen bij het verzamelen van data en gemaakte afspraken na te komen.

3.7 VALIDITEIT EN BETROUWBAARHEID

De validiteit van een onderzoeksinstrument verwijst naar de mate waarin het instrument werkelijk meet wat de onderzoeker zegt of denkt te meten (de Lange et al, 2011). Om de onderzoeksvraag en deelvragen te kunnen beantwoorden, heb ik specifieke instrumenten gebruikt die ervoor hebben gezorgd dat de respondenten de juiste informatie hebben kunnen verstrekken voor dit onderzoek. Bij deelvraag 1 zoek ik naar antwoorden gericht op de visie van Westerkim betreffende het didactisch partnerschap met ouders. Het hele team, directrice en 75 ouders zijn hierbij betrokken. Aan de hand van vragen specifiek gericht op het didactisch partnerschap die ik als onderzoeker geformuleerd heb, komt er een respons waaruit we een gezamenlijke visie kunnen vaststellen.

Deelvraag 2 is gericht op de ouderrouines. Door literatuuronderzoek weet ik wat de mogelijkheden hiervoor zijn. Deze kennis heeft geholpen bij het toepassen van deze interventies en daarvoor zijn weer instrumenten gebruikt waarbij de respondenten hun stem kunnen horen. Deze resultaten zijn ook betrouwbaar, omdat in dit onderzoek de triangulatie terugkomt betreft respondenten; team, directie en ouders. Triangulatie is een manier om de validiteit van onderzoek te verhogen (Kallenberg et al, 2007 p. 46). Dit vindt ook plaats doordat informatie van verschillende bronnen (enquête, interviews en visieonderzoek) met elkaar verbonden worden.

Deelvraag 3 is gericht op het planmatig werken aan het didactisch partnerschap met ouders op Westerkim. Hierbij wordt er in dit onderzoek ook gebruik gemaakt van de triangulatie gericht op de respondenten (team, directie en ouders). Via hen kom ik door de verschillende onderzoeksmethoden te weten hoe we dit op Westerkim in de toekomst kunnen gaan aanpakken, later vertaalt in een beleidsplan.

In dit hoofdstuk heb ik mijn onderzoeksmethode beschreven. Dit geeft mij een goede basis om mijn onderzoek in de praktijk te brengen. In het volgende hoofdstuk ga ik weergeven welke data ik hiervoor vanuit de praktijk verzameld heb en vervolgens zal ik deze data analyseren. Van daaruit worden de resultaten weergegeven.

HOOFDSTUK 4

DATA-ANALYSE EN RESULTATEN

In dit hoofdstuk presenteer ik de data ten behoeve van mijn onderzoek. Aan de hand van de deelvragen wordt mijn data verwerking beschreven. Vervolgens wordt dit gestructureerd aan de hand van de stappen van het ontwerponderzoek (van Aken, 2007): vooronderzoek, ontwerp en evaluatie.

In paragraaf 4.1 zal het gaan over het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op didactisch partnerschap met ouders, paragraaf 4.2 over de interventies die ingezet zijn tijdens het onderzoek om het didactisch partnerschap te versterken en de laatste paragraaf geeft de resultaten weer betreft de data over het realiseren van het didactisch partnerschap met ouders op Westerkim.

4.1 VISIE OP DIDACTISCH PARTNERSCHAP MET OUDERS

Welke visie op didactisch partnerschap met ouders past volgens het team en volgens de ouders bij Westerkim en welke gezamenlijke visie kunnen we hierbij met het team als doel stellen?

4.1.1 FOCUSGROEP TEAM

Om de eerste deelvraag te kunnen beantwoorden, organiseer ik een gedeelte van een teamvergadering op Westerkim. Het hele team is hierbij aanwezig (11 leerkrachten en 1 directeur). Hierbij geef ik een korte toelichting over het begrip didactisch partnerschap met ouders en laat ik het team beschrijven wat we al doen (*schuingedrukt*) en wat we volgens hen zouden moeten doen betreffende didactisch partnerschap met ouders. In figuur 8 staat een overzicht van de antwoorden.

Informatie geven over hoe je iets uitlegt		Informatie-brief over woordenschatwoorden
Klassenpost		Samen met ouders zorgen voor optimale ontwikkeling van het kind
Infobrief over doelen van onderwijs		Waar het onderwijs hier stopt gaat het thuis verder
Info geven over websites		Samen tot de beste resultaten voor het kind komen

Figuur 8 Focusgroep Team

In dit overzicht is te zien dat alle (11) leerkrachten vinden dat we al bezig zijn met didactisch partnerschap en dat zij samen met de ouders moeten zorgen voor een optimale ontwikkeling van het kind. Ook geven alle leerkrachten doelen waar we nog aan kunnen werken met de ouders.

4.1.2 VRAGENLIJST OUDERS

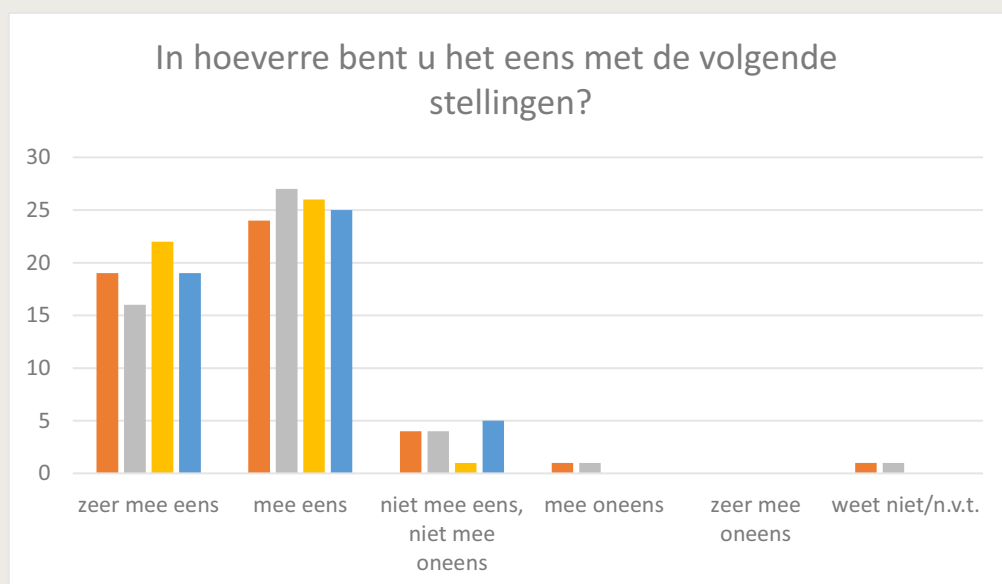
Om de visie van ouders en leerkrachten op Westerkim goed in beeld te krijgen, ontwerp ik een vragenlijst met vragen gericht op het didactisch partnerschap met ouders. Deze is gericht op de huidige situatie voorafgaand aan de interventies van dit onderzoek, met daarbij vragen gericht op de toekomst. In bijlage 3 en 4 zijn de volledige resultaten te vinden, hier zijn de resultaten specifiek gekoppeld aan het beantwoorden van deelvraag 1.

Allereerst presenteer ik de resultaten van de ouders; 75 ouders hebben de vragenlijst ontvangen.

Voorafgaand heb ik het team gevraagd welke groepen aan dit onderzoek wilden meewerken; groep 1-2, 3, 7 en 8 gingen hiermee akkoord. Uiteindelijk heb ik 60% (54 vragenlijsten) ontvangen, waarvan 5 niet volledig ingevuld.

N=75

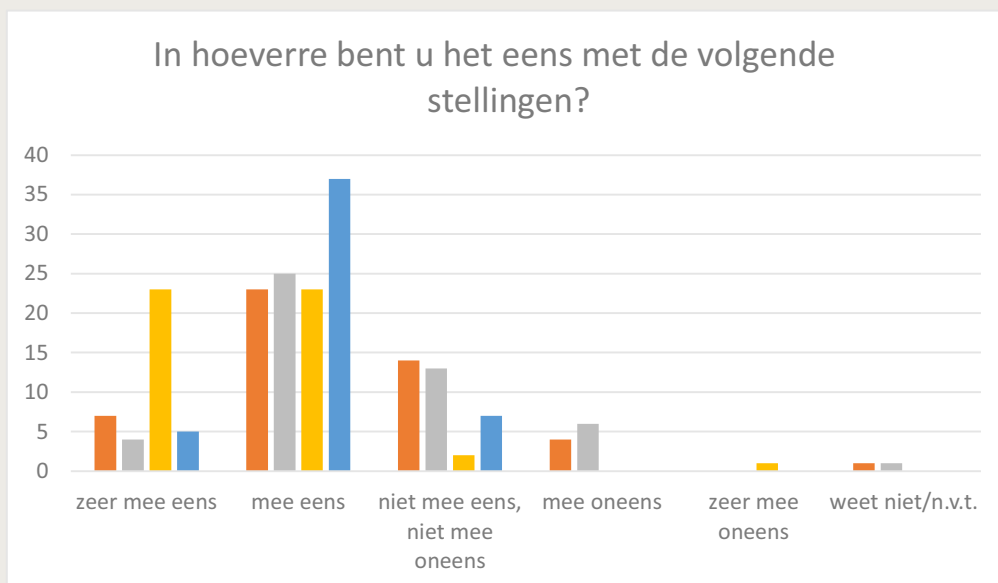
R=54

Figuur 9

- a. Ik stap makkelijk op de leraar af
- b. Als ouder voel ik mij gehoord
- c. De leraar is erg vriendelijk
- d. Gesprekken met de leraar ervaar ik als gelijkwaardig

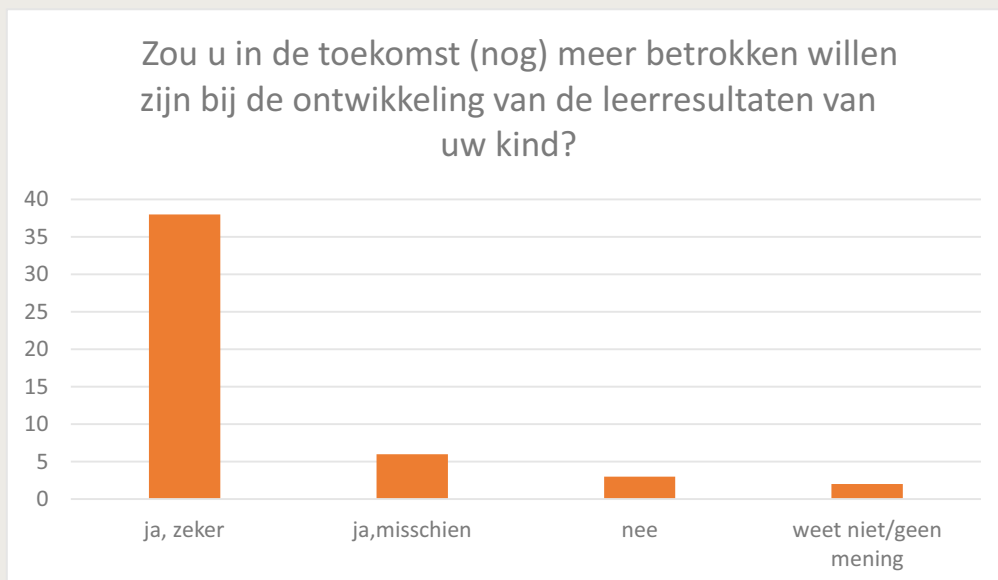
90% van de ouders ervaart de gesprekken met de leerkracht als gelijkwaardig, 10% is neutraal over deze stelling. Uit de respons blijkt dat 10% van de ouders niet makkelijk op een leerkracht afstapt en voelt zich minder gehoord.

Figuur 10

- a. De school informeert mij niet alleen, maar vraag ook om mijn mening over de leerresultaten van mijn kind
- b. De school vraagt mij om advies over mijn kind
- c. Ik vraag aan mijn kind wat hij/zij op school geleerd heeft
- d. Ik ben voldoende op de hoogte van het functioneren van mijn kind op school

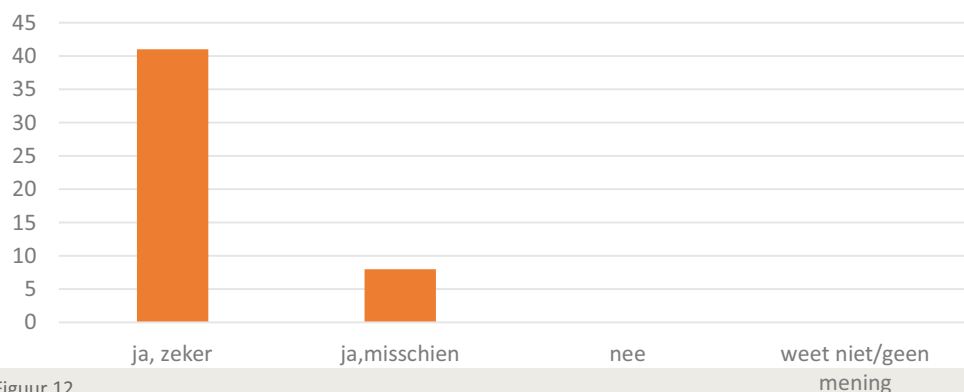
Uit deze vragen blijkt dat 10 % aangeeft dat Westerkim niet vraagt naar de mening van de ouders betreft de leerresultaten van het kind. Ongeveer 33% van de ouders geeft aan dat de leerkracht niet om advies vraagt over hun kind.

Figuur 11

Ongeveer 80% van de ouders geeft aan in de toekomst nog meer betrokken te willen zijn bij de ontwikkelingen van de leerresultaten van hun kind.

Bent u bereid om thuis meer
ontwikkelingsondersteunende activiteiten met uw
kind te doen als de school dat zou vragen?

Figuur 12

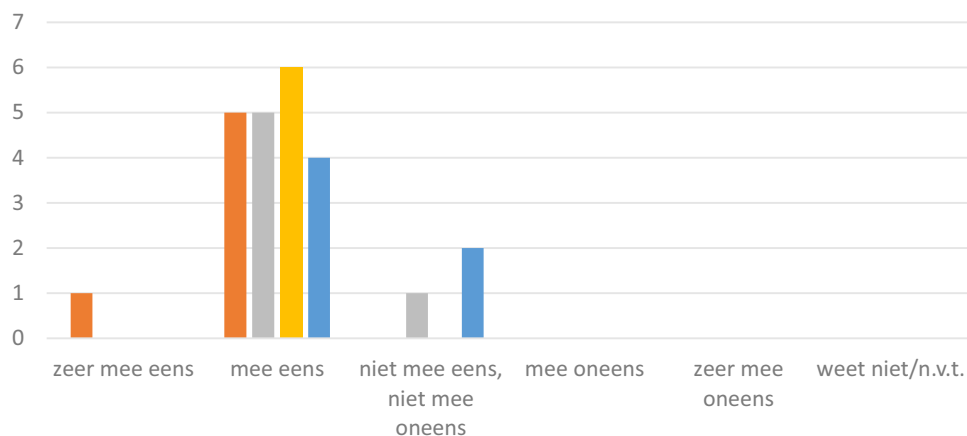
4.1.3 VRAGENLIJST LEERKRACHTEN

De vragenlijst voor de leerkrachten hebben 9 leerkrachten ontvangen, waarvan 6 respons. In de volgende staafdiagrammen staan de resultaten met betrekking tot deelvraag 1, in bijlage 3 staan alle resultaten.

N=9

R=6

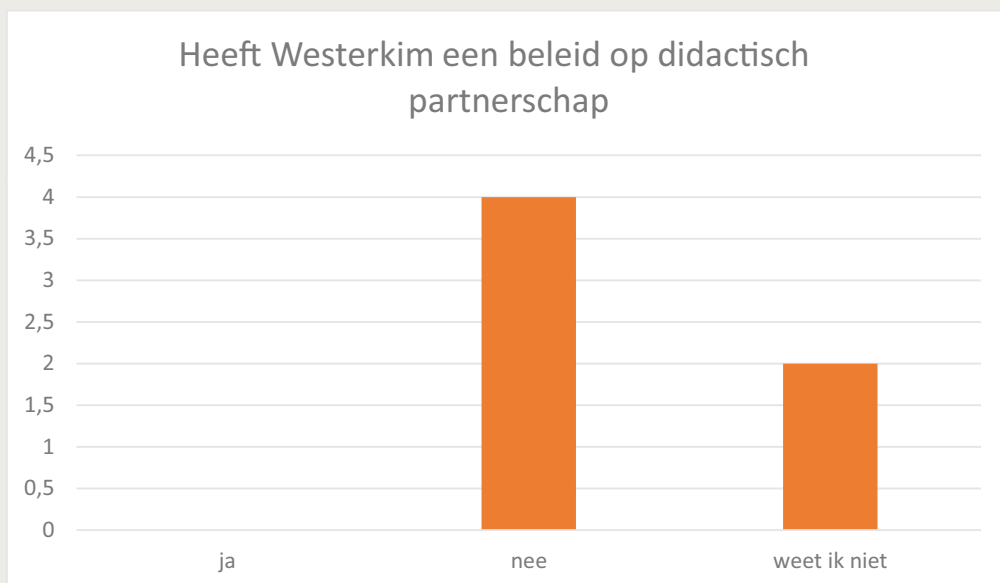
In hoeverre ben je het eens met de volgende
stellingen?

Figuur 13

- a. Ik luister goed naar wat ouders te vertellen hebben
- b. Gesprekken met ouders ervaar ik als een dialoog
- c. Gesprekken met ouders ervaar ik als plezierig
- d. Gesprekken met ouders ervaar ik als gelijkwaardig

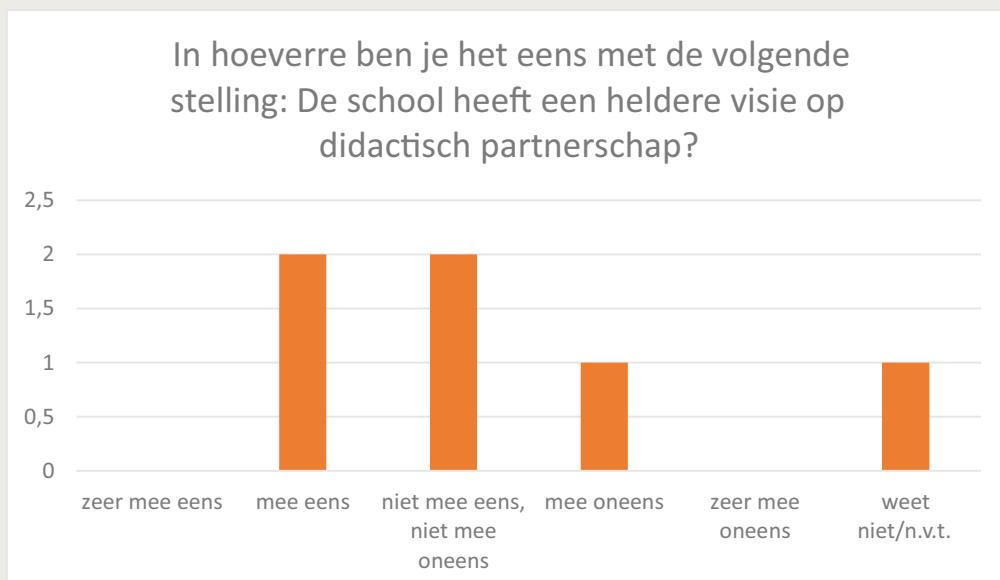
Uit dit onderzoek blijkt dat 34 % van de leerkrachten geen duidelijk beeld heeft van de gelijkwaardigheid van de gesprekken met ouders en één leerkracht ervaart de gesprekken met ouders niet echt als een dialoog.

Figuur 14

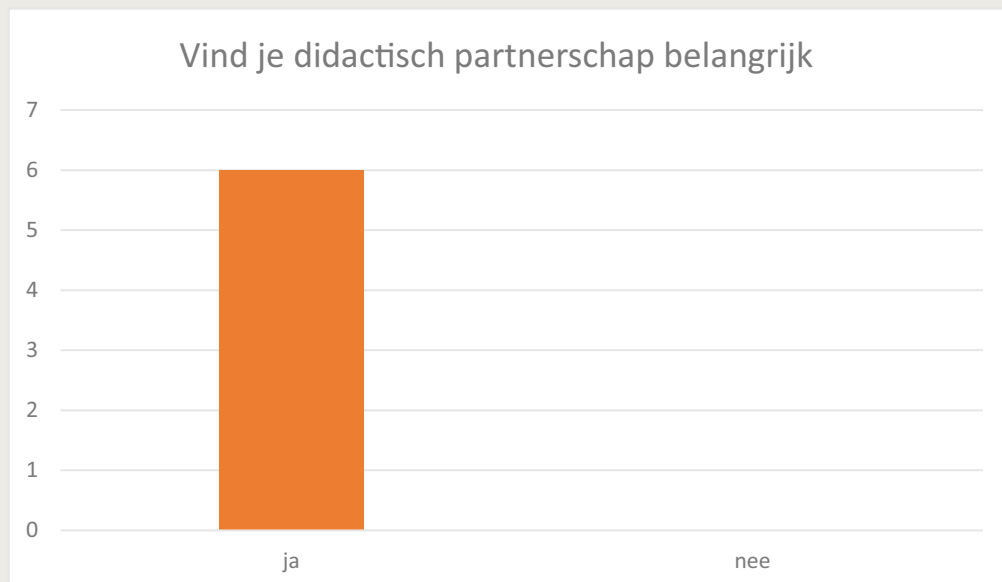

Figuur 15

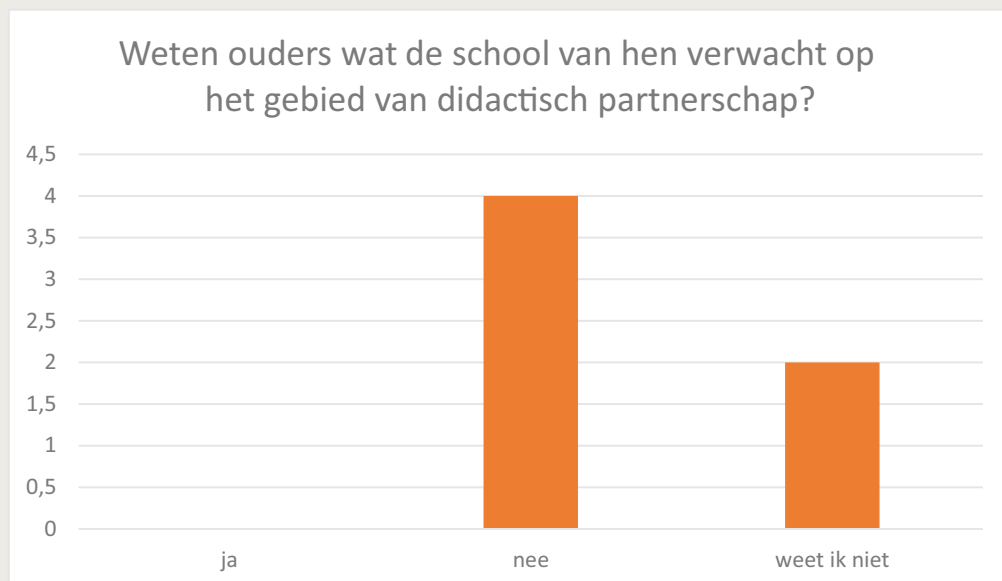

Figuur 16

Drie vragen in de vragenlijst voor leerkrachten zijn gericht op het beleid van didactisch partnerschap met ouders. Hieruit blijkt dat er nog veel ontbreekt op dit gebied: 34 % weet niet of er een beleidsplan is, 100 % weet niet hoe dit beleid functioneert en 66 % geeft aan dat er geen duidelijkheid is over de visie op didactisch partnerschap met ouders op Westerkim.

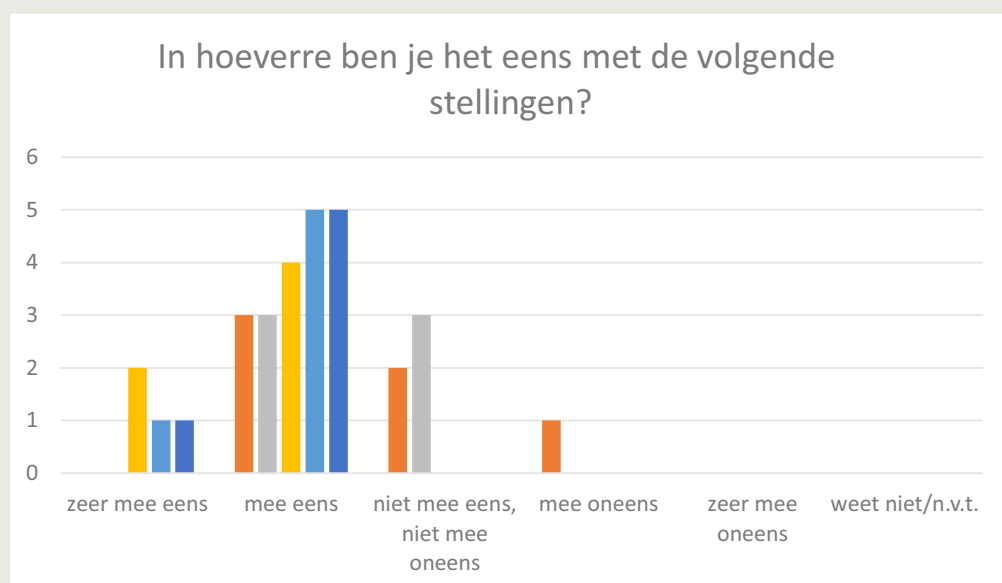

Figuur 17

Figuur 18

Alle leerkrachten die de lijst hebben ingevuld vinden didactisch partnerschap belangrijk. Een groot aantal leerkrachten (6 van de 11 sowieso) twijfelt of ouders weten wat er van hen wordt verwacht op het gebied van didactisch partnerschap.

Figuur 19

- a. De school informeert ouders niet alleen maar vraagt ook om de mening van ouders
- b. Ouders willen samen met de school verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hun kind dragen
- c. De school wil samen met ouders verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de leerling dragen
- d. Ik luister goed naar de visie van ouders op een probleem
- e. Ik vraag ouders om advies over hun kind

Één leerkracht vindt dat Westerkim niet om de mening van ouders vraagt.

Alle leerkrachten geven aan dat Westerkim samen met de ouders de verantwoording voor de ontwikkeling van het kind willen dragen.

4.1.4 FOCUSGROEP MET OUDERS

Voor de focusgroep met ouders heb ik ouders uitgenodigd naar aanleiding van de enquête, zodat zij hun mening nader kunnen toelichten. 8 ouders zijn hierbij aanwezig.

In de onderstaande tabel staan de centrale begrippen vanuit de focusgroep met ouders:

1. Contact tussen ouders en leerkrachten door middel van een gesprek
- 8 ouders vinden het aantal gesprekken met de leerkracht voldoende. - 8 ouders vinden de communicatie tussen ouders en leerkrachten goed. Zij vinden het de verantwoording van de ouders om aan te geven als zij behoefte hebben aan een gesprek.
2. Activiteiten door ouders met hun kind
- 7 ouders willen thuis meer doen met hun kind. 1 ouder geeft aan dat zij het ook belangrijk vindt dat haar kind thuis "lekker gaat voetballen".
3. Tips partnerschap met ouders
- 8 ouders vinden het fijn als Westerkim een beleidsplan op didactisch partnerschap met ouders ontwerpt. - 1 ouder geeft aan soms het "handelen" te missen als er een probleem met een kind wordt vastgesteld; wat doen we als er iets niet goed gaat met het kind?
4. Tops partnerschap met ouders
- Heel veel tops volgens 8 ouders. - Korte lijntjes. - Altijd beschikbaar. - Ouders voelen de verantwoording bij zichzelf over de ontwikkeling van het kind. - Communicatie gaat heel goed

Figuur 20

Deze gegevens zijn relevant voor het beantwoorden van deelvraag 1. Bij dit onderzoek wil ik te weten komen wat de visie van ouders is op het partnerschap met ouders en op deze manier leidt dit onderzoek tot een gezamenlijke visie (en beleidsplan) wat gedragen wordt door team, directie en ouders.

4.1.5 SWOT-ANALYSE DIDACTISCH PARTNERSCHAP VOLGENS TEAM

Tijdens een teamvergadering staat het didactisch partnerschap op de agenda. Naar aanleiding van de vragenlijsten voor ouders en leerkrachten maak ik met het team een sterkte-zwakte analyse (SWOT). Dit maken de teamleden in tweetallen en vervolgens maak ik er hier met hen een gezamenlijke analyse van met behulp van een membercheck (zie bijlage 1, verwerkingsopdracht BOP3). De belangrijkste punten voor het beantwoorden van deelvraag 1 gericht op een gezamenlijke visie en beleidsplan zijn:

- Sterk: leerkrachten en ouders willen betrokken zijn bij de leerresultaten van het kind.
- Zwak: leerkrachten weten niet precies op wat voor manier we aan partnerschap werken op Westerkim.
- Mogelijkheden: ouders vinden het belangrijk betrokken te worden.
- Bedreigingen: er is geen beleid op (didactisch) partnerschap met ouders.

4.1.6 INTERVIEW DIRECTEUR

Om deelvraag 1 volledig te kunnen beantwoorden, organiseer ik een interview met de directeur van Westerkim. De belangrijkste resultaten uit dit interview staan weergegeven in de onderstaande mindmap:

Invloed van ouders is erg groot. Preventief werken richting ouders.	Op dit moment geen beleidsplan, komt wel terug in een aantal "stukken". Komt wel terug in de visie van de school: persoonlijke aandacht	Ouder expert van het kind: goede samenwerking. Ouders ervaren openheid.	We zijn bezig met partnerschap, maar we handelen er nog niet goed genoeg naar.
Nu te weinig gebruik gemaakt van didactisch partnerschap	Interview directeur OBS Westerkim <u>Didactisch partnerschap met ouders</u>		Ouders worden vaak gezien als "hulp"
Afgelopen 2 jaar al verandering: ouders daarvoor als "lastig"/negatief			Altijd het positieve van de ouder zien; elke ouder wil het beste
We hebben nog veel te "winnen" op dit gebied	We moeten een vaste "lijn" creëren; er komen afspraken in de houding naar ouders toe	Leerkrachten kunnen op dit moment "belerend" zijn naar ouders toe; dit mag gelijkwaardiger. Schoolvisie moet hierbij wel duidelijk zijn, moet blijven bestaan.	Daltonvisie: "samen" moet terugkomen in al het handelen van de leerkrachten

Figuur 21

4.2 INTERVENTIES

Op welke manier kunnen we het didactisch partnerschap met ouders versterken en welke jaarlijkse routines gaan we hiervoor inzetten?

4.2.1 FOCUSGROEP INTERVIEW TEAM

Door literatuuronderzoek weet ik dat partnerschap met ouders versterkt kan worden met behulp van ouderoutines (van den Berg et al, 2013). De onderstaande ouderoutines zijn specifiek gericht op het didactisch partnerschap met ouders. Om deelvraag 2 te kunnen beantwoorden, ga ik door middel van een focusgroepinterview inventariseren welke ouderoutines volgens het team op Westerkim ingezet zouden kunnen worden.

In de onderstaande tabel staan de belangrijkste reacties van het team op de interventies.

Oudervertelgesprek	Ouders vinden dit erg fijn, krijgen het graag kort voor het gesprek.
Thema-uurtje	3 ouders zijn enthousiast, maar het tijdstip is vaak niet handig in verband met werk. 3 ouders zijn minder enthousiast; krijgen liever iets thuis. Aanwezige ouders geven thema-uurtje een 9, 90% zou de volgende keer weer komen.
Praatplaat	Veilig voor ouders; goed idee.
Klassenpost	Ouders zijn enthousiast; als het kind thuis niet veel vertelt dan weten ouders toch wat de kinderen op school leren.
Ouderhulpkaarten	Ouders vinden dit heel erg goed, zijn erg geïnteresseerd.

Figuur 22

4.2.2 FOCUSGROEP INTERVIEW OUDERS

De mening van ouders wil ik ook betrekken bij de beantwoording van deelvraag 2. In de onderstaande tabel staan de belangrijkste reacties van ouders op de interventies (ouderoutines). Deze resultaten worden gekoppeld aan de resultaten van het team en op deze manier weet ik waar er behoefte aan is op Westerkim en kan deelvraag 2 beantwoord worden.

Oudervertelgesprek	Ouders vinden dit erg fijn, krijgen het graag kort voor het gesprek.
Thema-uurtje	3 ouders zijn enthousiast, maar het tijdstip is vaak niet handig in verband met werk. 3 ouders zijn minder enthousiast; krijgen liever iets thuis.
Praatplaat	Veilig voor ouders; goed idee.
Klassenpost	Ouders zijn enthousiast; als het kind thuis niet veel vertelt dan weten ouders toch wat de kinderen op school leren.
Ouderhulpkaarten	Ouders vinden dit heel erg goed, zijn erg geïnteresseerd.

Figuur 23

4.3 REALISEREN EFFECTIEF DIDACTISCH PARTNERSCHAP MET OUDERS

Hoe kunnen we volgens het team planmatig aan didactisch partnerschap met ouders werken, zodat het positieve invloed heeft op de leerresultaten van de leerlingen?

4.3.1 INTERVIEW DIRECTEUR

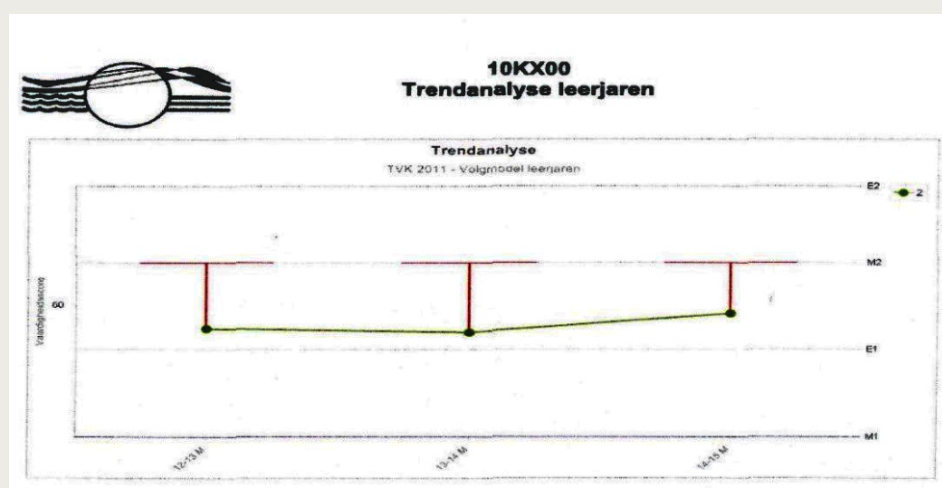
Met de directeur van Westerkim plan ik een aantal keren een interview, ook tijdens deze evaluatie fase. De belangrijkste resultaten staan in de onderstaande tabel:

Vaste routines verwerken in beleidsplan	“olievlek” didactisch partnerschap moet zich blijven verspreiden binnen Westerkim en betrokkenen	Terug laten komen op agenda Ontwikkelingen naar “buiten” brengen (PR)
Ouders blijven betrekken/ mr op de hoogte brengen	Positieve reacties ouders: meer aanmeldingen nieuwe leerlingen dan voorgaande jaren	Positieve leerresultaten

Figuur 24

4.3.2 RESULTATEN CITO TAAL VOOR KLEUTERS

Veel interventies op het gebied van didactisch partnerschap met ouders zijn toegepast in groep 1-2 van Westerkim. Gericht op de kwantitatieve analyse van dit onderzoek, is te zien dat de resultaten betreft Cito “taal voor kleuters” aanzienlijk hoger zijn dan het voorgaande jaar waarin de interventies niet zijn toegepast. Zonder hier conclusies aan te verbinden, vind ik het als onderzoeker zeker de moeite waard om dit binnen dit hoofdstuk te vermelden.

Figuur 25

4.3.3 EVALUATIE TEAM

Tot slot evalueer ik met het team op de onderzoeksperiode. In de onderstaande tabel staan de belangrijkste resultaten vermeld in het kader van tips, tops, ruimte voor verandering en eventueel extra opmerkingen.

<u>Tips</u>	<u>Tops</u>	<u>Veranderingen</u>	<u>Extra</u>
	Thema-uurtje heel positief.	Ouderhulpkaarten: zeer positieve reacties van ouders; deze kaarten kunnen uitgebreid worden.	Als jouw studie voorbij is, dan moeten de uren hiervoor bij de schooltaken horen.
	Ouders zijn zichtbaar enthousiast voor school en willen meedenken.	Ouders onderling ook meer contact.	Bovenbouw partnerschap met ouders mag uitgebreid worden (rekenen, spelling). Ouders vragen om welke manier te gebruiken; niet via klassenpost maar via het thema-uurtje.
	Goede afstemming met ouders, waardoor er duidelijkheid is voor de leerling.		Klassenpost
	Kortere lijntjes met ouders; openheid naar ouders		Woordenschat woorden mee naar huis.
	Ouders zijn meer betrokken bezig met woordenschat.		Groep 8 doet alles via mail, ook over komende proefwerken.
	Ouders weten beter wat ze met hun kind kunnen doen.		IB'er maakt ook gebruik van ouderhulpkaarten.
	Ouderhulpkaarten.		

Figuur 26

In dit hoofdstuk heb ik de verzamelde data ten behoeve van mijn deelvragen gepresenteerd. In hoofdstuk 5 beschrijf ik de conclusies naar aanleiding van deze dataverzameling gekoppeld aan de theorie. Vervolgens worden de aanbevelingen die hieruit voortkomen beschreven.

HOOFDSTUK 5

BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAAG: CONCLUSIE EN DISCUSSIE

In dit hoofdstuk worden de antwoorden gegeven op de deelvragen en daarna op de onderzoeksvraag: “Hoe kunnen we op Westerkim met het team gebruik maken van het didactisch partnerschap met ouders en dit vastleggen in een beleidsplan zodat het een jaarlijkse routine wordt?” Het antwoord hierop geef ik vanuit de data-interpretatie die in dit hoofdstuk geïntegreerd en bediscussieerd wordt. Op deze manier kom ik tot conclusies van mijn PGO. In hoofdstuk 5 leg ik een relatie met de theorie en komt de validiteit aan bod van mijn onderzoek. Tot slot geef ik aanbevelingen die voortkomen uit de resultaten van dit onderzoek.

School en ouders hebben een gezamenlijk belang, namelijk het zorgen voor optimale omstandigheden voor de ontwikkeling en het leren van kinderen op school en thuis (Van Keulen, 2006). Dit geeft in zijn geheel de achterliggende gedachte van dit onderzoek weer. Vanuit deze gedachte ben ik met het team van Westerkim het afgelopen jaar op zoek gegaan naar een manier waarop we dit gezamenlijke belang concreet kunnen maken. Door de koppeling naar het gezamenlijke belang wordt duidelijk dat partnerschap met ouders geen doel op zich is. Dit onderzoek richt zich op het didactisch partnerschap, waarbij het welbevinden en de leerresultaten van het kind het doel zijn; didactisch partnerschap met ouders.

5.1 VISIE OP DIDACTISCH PARTNERSCHAP

Welke visie op didactisch partnerschap met ouders past volgens het team en volgens de ouders bij Westerkim en welke gezamenlijke visie kunnen we hierbij met het team als doel stellen?

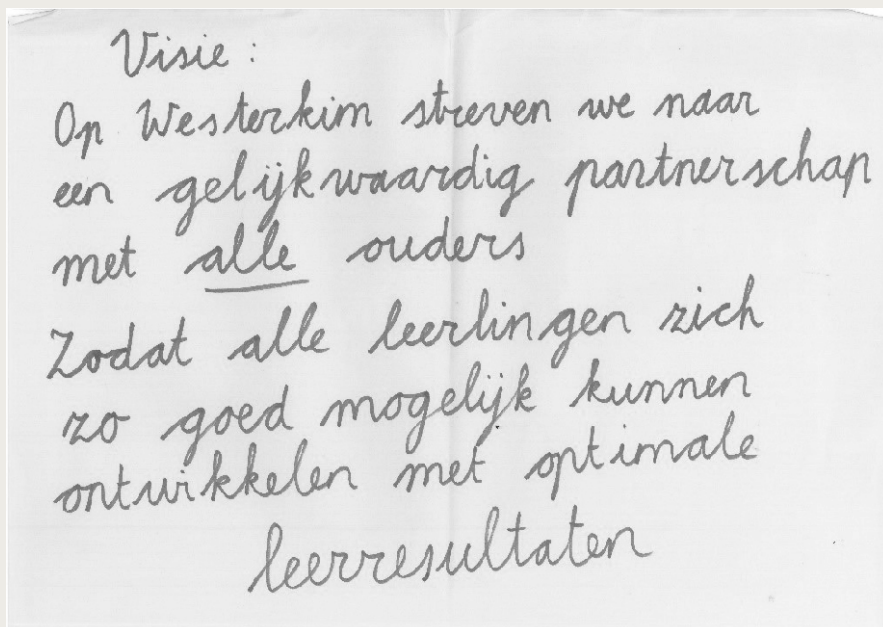
In 4.1.1. staat beschreven hoe het team naar didactisch partnerschap op Westerkim kijkt. Hierbij heeft ieder teamlid een persoonlijke mening gegeven. Wat hierbij opvalt is dat ieder teamlid wil streven naar een gelijkwaardig partnerschap met ouders. Zoals de literatuur aangeeft (Van Keulen, 2006) staan ouders bij een gelijkwaardig partnerschap niet aan de zijlijn, maar leveren ook een bijdrage aan die gemeenschap. In de vragenlijst geeft 80% van de ouders tijdens de startmeting al aan dat zij het gesprek met de leerkracht als gelijkwaardig beschouwen. Dit betekent dat de basis voor partnerschap zeker aanwezig is. Alle ouders geven daarbij aan dat zij betrokken willen worden bij de leerresultaten van hun kind en 90 % wil nog meer ontwikkelingsondersteunende activiteiten met hun kind doen.

Het gesprek met ouders wordt door 34 % van de leerkrachten echter niet echt als gelijkwaardig beschouwd, maar alle leerkrachten geven wel aan dat zij didactisch partnerschap met ouders belangrijk vinden. Dit komt ook duidelijk terug tijdens de focusgroep met het team. Zij ervaren geen heldere visie op het partnerschap met ouders, maar vinden dit allemaal wel belangrijk.

Uit het interview met de directeur blijkt ook dat zij met de school ouderbetrokkenheid als speerpunt in haar visie wil hebben. Uit onderzoek (Van den Berg et al, 2013) blijkt dit invloed te hebben op de leerresultaten van de kinderen en hebben deze scholen minder conflicten met ouders.

Deze resultaten zorgen voor de volgende gezamenlijke visie die zal worden opgenomen in het beleidsplan op partnerschap met ouders op Westerkim:

Figuur 27

5.2 INTERVENTIES

Op welke manier kunnen we het didactisch partnerschap met ouders versterken en welke jaarlijkse routines gaan we hiervoor inzetten?

Tijdens dit onderzoek ben ik op zoek gegaan naar verschillende interventies die het didactisch partnerschap op Westerkim zouden kunnen versterken. Deze verschillende interventies heb ik aan ouders en team gepresenteerd en de meeste hiervan zijn afgelopen schooljaar op Westerkim toegepast. Het is de bedoeling dat we er een aantal als ouderroutine jaarlijks laten terugkomen. Een ouderroutine is een herkenbare, terugkerende, betekenisvolle activiteit om ouderbetrokkenheid te vergroten en de ontwikkeling van kinderen te stimuleren (Van den Berg et al, 2013). De volgende ouderoutines zullen onder andere naar aanleiding van dit onderzoek in het beleidsplan komen:

- Oudervertelgesprek
- Thema-uurtje
- Klassenpost
- Ouderhulpkaarten

Binding is in alle ouderoutines een aandachtspunt en het voornaamste doel (Van den Berg et al, 2013).

5.3 EFFECTIEF DIDACTISCH PARTNERSCHAP OP WESTERKIM

Hoe kunnen we volgens het team planmatig aan didactisch partnerschap met ouders werken, zodat het positieve invloed heeft op de leerresultaten van de leerlingen?

Het team geeft aan dat zij “kortere lijntjes” met ouders ervaren, nu we verschillende ouderoutines hebben toegepast en ervaren een heldere visie gericht op ouders. Dit moet als een “olie-vlek” binnen en naar buiten toe gaan werken (zie 4.3.1). Op deze manier gaan we hier planmatig aan werken:

Oudervertelgesprek	Dialogoog tussen ouders en leerkracht ontstaat tijdens de eerste 10-minutengesprekken met behulp van een vragenlijst die ouders voorafgaand invullen.
Thema-uurtje	Deze ouder routine gaat ingezet worden op Westerkim, de manier waarop is nog niet duidelijk.
Klassenpost	Iedere groep maakt gebruik van klassenpost voor ouders; zij krijgen op deze manier maandelijks informatie over de inhoud van het onderwijs.
Ouderhulpkaarten	Tijdens de tweede “10-minuten gesprekken” krijgt de ouder informatie over de leerresultaten van het kind en een persoonlijke ouderhulpkaart, zodat de ouder ook thuis met het kind aan de slag kan.

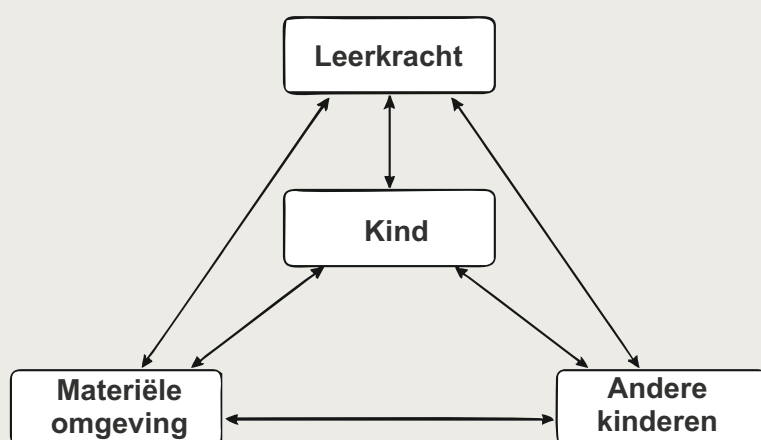
Figuur 28

In paragraaf 4.3.2 zijn groeiende resultaten zichtbaar op het gebied van taal bij kleuters en dit jaar is er een stijgende lijn zichtbaar bij de aanmeldingen van nieuwe kinderen. Dit kan niet direct verbonden worden aan de ontwikkeling van een visie op didactisch partnerschap met ouders en de bijbehorende interventies, maar als onderzoeker wil ik dit zeker vermelden. Dit zou namelijk in relatie met elkaar kunnen staan, gezien het grote verschil met het voorafgaande jaar waarin de visie en interventies niet waren toegepast.

5.4 BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAAG

Hoe kunnen we op Westerkim met het team gebruik maken van het didactisch partnerschap met ouders en dit vastleggen in een beleidsplan zodat het een jaarlijkse routine wordt?

Voor een succesvolle concretisering van de visie op ouderbetrokkenheid, is het van belang, dat er niet alleen draagvlak is bij de professionals maar ook bij de ouders (Cox et al, 2012). Deze uitspraak geeft weer wat dit onderzoek voor Westerkim tot nu toe betekend heeft. Ouders en het team zijn dichter bij elkaar gekomen; als een soort olievlek is onze visie op didactisch partnerschap met ouders zich gaan verspreiden. In het onderstaande figuur is de interactiedriehoek (Caminada & Leenders, 2012) te zien. Het kind staat centraal, met de leerkracht, het materiaal en de andere kinderen als factoren die de interactie beïnvloeden.

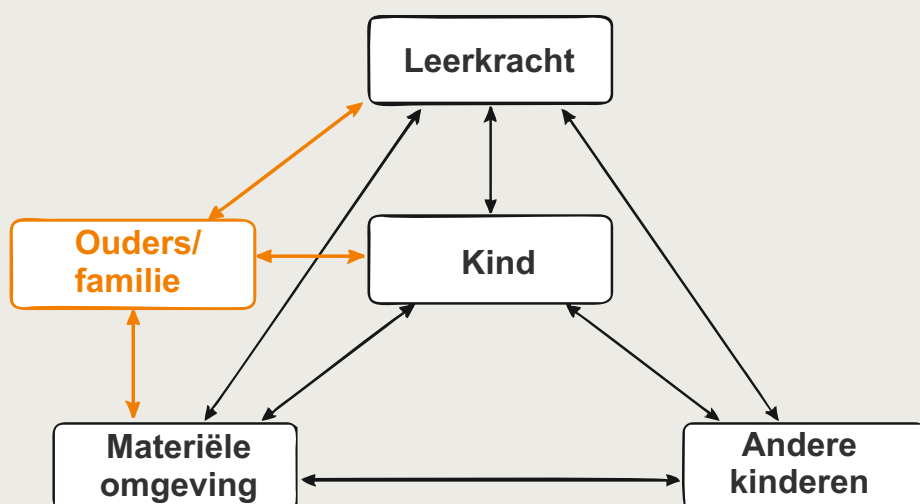

Figuur 29 Interactiedriehoek (Caminada & Leenders, 2012)

Dit onderzoek laat zien dat een groot percentage van de ouders (90%) tijdens de startmeting nog meer ontwikkelingsondersteunende activiteiten met hun kind thuis zou willen doen. De verschillende ouderoutines (interventies) die tijdens dit onderzoek zijn toegepast, worden door de ouders als erg zinvol ervaren en zij zouden hier de volgende keer weer gebruik van willen maken. Het gaat hierbij om de volgende routines:

- Oudervertelgesprek met behulp van een vragenlijst over het kind, zodat er een dialoog ontstaat tussen ouder en leerkracht waarbij de ouder ook informatie kan geven over het kind.
- Klassenpost voor ouders over de inhoud van het onderwijs in de groep.
- Thema-uurtje met mondelinge informatie van de leerkracht over lesinhoud; ouders kunnen hier thuis direct mee aan de slag.
- Ouderhulpkaarten met globale tips voor ouders over specifieke vakgebieden zoals begrijpend en technisch lezen.

Zoals blijkt uit dit onderzoek, kunnen en willen ouders een gelijkwaardige bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het kind op didactisch gebied. Dit zorgt tevens voor een gemoedelijke sfeer voor ouders en leerkrachten, waardoor er minder kans is op conflicten. We voelen samen de verantwoording en dit is vastgelegd in een gezamenlijke visie. Team en ouders voelen dit en zullen dit naar elkaar uitstralen. De interactiedriehoek (Caminada en Leenders, 2012) heeft naar aanleiding van dit onderzoek daarom een belangrijke toevoeging ontvangen die volledig moet worden benut; ouders en familie van het kind. Dit figuur zal worden verwerkt in het beleidsplan van Westerkim, waarbij er tijdens dit onderzoek op ieder niveau een draagvlak gecreëerd is. De jaarlijkse ouderoutines moeten hierbij geborgd worden.

Figuur 30 Interactiedriehoek (Caminada & Leenders, 2012) werkmodel (Broeders, 2015)

5.5 BETROUWBAARHEID EN VALIDITEIT

De validiteit van een onderzoek is de mate waarin het onderzoek aan zijn doel beantwoordt (Kallenberg et al, 2007 p.205).

Dit onderzoek is verricht in samenwerking met de leerkrachten het team, directie en ouders. 4 teamleden hebben vooraf aangegeven extra te willen deelnemen aan focusgroepen en interviews. Het hele team heeft meegewerkt aan het vormen van een visie op didactisch partnerschap. Ouders zijn bij het formuleren van deze visie echter minder betrokken, waardoor de inhoud van deze visie minder valide zou kunnen zijn. Deze visie is echter wel tijdens een focusgroep met ouders besproken en goedgekeurd. Alle ouders hebben de visie ook middels een wekelijkse nieuwsbrief ontvangen, waarbij ik heb vermeld dat opmerkingen en vragen altijd welkom zijn. Hier heb ik geen reacties op ontvangen.

5.6 AANBEVELINGEN

Dit onderzoek heeft voor veranderingen op Westerkim gezorgd. Dit met mooie resultaten tot gevolg. Er moet echter vermeld worden dat na de afronding van dit onderzoek, de ontwikkelingen op partnerschap met ouders door moeten gaan. De volgende aanbevelingen volgen uit de conclusies van dit onderzoek:

- Een volledig uitgewerkt beleidsplan op didactisch partnerschap met ouders kan worden gemaakt en goedgekeurd door directie, team en ouders.
- Alle ouderrouines worden geborgd in een jaarlijks plan. Dit wordt ook opgenomen in het schoolplan.
- Onze bijzondere visie op didactisch partnerschap met ouders gaan we delen met buitenschoolse betrokkenen (systeemdenken), zodat Westerkim op een positieve manier in het nieuws komt.
- Het bestuur van stichting Bravoo wordt op de hoogte gebracht van de nieuwe ontwikkelingen op Westerkim op het gebied van didactisch partnerschap met ouders.
- Vervolgonderzoek (b.v. oudertevredenheid, leerresultaten)

5.7 BETEKENIS ONDERZOEK

Door dit onderzoek is het contact tussen ouders en school op Westerkim verbeterd. Het heeft bijgedragen aan het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op didactisch partnerschap met ouders. Daarnaast bevat dit onderzoek de inhoud voor het beleidsplan wat we op Westerkim kunnen gaan hanteren, zodat de jaarlijkse ouderrouines geborgd zijn.

In het volgende hoofdstuk beschrijf ik de leerervaringen voor mijzelf als onderzoeker.

HOOFDSTUK 6

EVALUATIE EN REFLECTIE

Dit onderzoek heb ik als erg waardevol ervaren voor mijzelf persoonlijk, als professional en voor westerkim. Door het organiseren van dit onderzoek, ben ik gaan functioneren op master-niveau. In dit hoofdstuk beschrijf ik deze ontwikkelingen aan de hand van de Dublin descriptor NVAO (2008).

6.1 KENNIS EN INZICHT

Mijn professionele beroepshouding (basisdimensie A) is aanzienlijk veranderd tijdens het uitvoeren van dit onderzoek. Door nieuwe theoretische kennis (basisdimensie B) over het didactisch partnerschap met ouders, heb ik veranderingen kunnen invoeren op Westerkim. Mijn reflectief onderzoekende houding heeft zich hierdoor positief kunnen ontwikkelen. Ik ben tot nieuwe inzichten gekomen, die ik heb kunnen delen met het team en ouders in een coachende rol. Door deze nieuwe kennis heb ik al mijn competenties kunnen versterken (Senge, 2008). Met name de competenties gericht op samenwerken met collega's en met de omgeving van de school (ouders) hebben een enorme "boost" gekregen. Ook heb ik kennis gedeeld tijdens een workout met kenniskringleden van het lectoraat 'leerkracht in samenwerking' (zie bijlage 5). Ik voel me hier nu sterker in en dat geeft me vertrouwen om me op dit gebied verder te kunnen ontwikkelen. Dit onderzoek zie ik als een start voor nieuwe ontwikkelingen in mijn onderwijs carrière, waarbij ik gebruik zal maken van deze nieuwe kennis en inzichten.

6.2 PROBLEEMOPLOSSENDE VERMOGENS

Tijdens dit onderzoek heb ik leren denken in mogelijkheden, oplossingsgericht in plaats van probleemgericht (Bannink, 2009). Ouders werden vaak gezien als een last en dit zag ik in samenspraak met de directie als een probleemstelling. Op alle gebieden ben ik met het team en ouders gaan zoeken naar mogelijkheden, dit met behulp van literatuur gericht op het partnerschap met ouders. De triade (Van Swet & Van Huijgevoort, 2012) ging voor mij daarom in een opwaartse spiraal. Gedurende dit onderzoek ben ik, volgens meta-reflectie, steeds meer een "doener" geworden in plaats van een "denker" (Kolb, 1984). Dit onderzoek heeft mij daartoe gedwongen, omdat ik alle interventies moest inzetten en daarvoor contacten moest onderhouden met alle respondenten.

6.3 OORDEELSVORMING

Als ik biografisch reflecteer op dit onderzoek, ben ik erg betrokken bij het onderwerp van dit onderzoek. Ik ben zelf ook ouder van twee zoontjes en ervaar wat het ouderschap betekent. Ik kan daarom wel zeggen dat ik vol passie met dit onderwerp bezig ben en voel me op Westerkim en buiten deze onderwijspraktijk, een ambassadeur voor partnerschap met ouders. Dit neem ik mee in mijn oordeelsvorming binnen dit onderzoek. Tegelijkertijd kan ik hier als professional naar kijken door mijn nieuwe kennisinzichten en praktijkervaringen.

6.4 COMMUNICATIE

Om dit onderzoek te kunnen laten slagen, heb ik als onderzoeker op veel manieren en vaak moeten communiceren om alle betrokkenen bij dit onderzoek te kunnen betrekken. Door hier heel open en transparant in te zijn, verliep deze communicatie vaak vanzelf. Met name met de directie heb ik veel overleg gehad wat betreft nieuwe aanpakken, agendapunten tijdens teamvergaringen en focusgroepen met ouders. Bijna alle gezamenlijke activiteiten zijn gefilmd, zodat ik telkens op mijn eigen handelen en communicatie kon reflecteren. Op deze fragmenten is duidelijk zichtbaar dat ik mij als onderzoeker/coach steeds meer vertrouwd voel in mijn rol; ik kan nu duidelijk verwoorden welk doel ik voor ogen heb met bijvoorbeeld het team en ouders.

6.5 LEERVAARDIGHEDEN

Tijdens dit onderzoek ben ik anders naar mijn onderwijspraktijk gaan kijken. Systeemdenken is hierbij een basisbegrip, waardoor ik alles als een groter geheel zie (Claasen et al, 2012). Vanuit een probleemstelling heb ik een onderzoeksvraag met deelvragen opgesteld. Van hieruit ben ik systematisch gaan werken naar resultaten. Mijn open en transparante houding heeft hierbij een cruciale rol gespeeld; alle betrokkenen op Westerkim weten mijn persoonlijke visie op partnerschap met ouders:

“Ouders een last of een lust? Ouders een must!”

NAWOORD

Dit onderzoek heb ik kunnen realiseren met behulp van een groot aantal mensen. Deze mensen wil ik graag in dit nawoord bedanken.

Ten eerste wil ik het team en de ouders van Westerkim bedanken voor hun medewerking aan dit onderzoek. Zij hebben mij enorm geholpen om antwoorden te krijgen op mijn onderzoeksvraag en deelvragen.

Vervolgens wil ik mijn critical friends bedanken voor het sparren over nieuwe informatie en de feedback op al mijn werk. We hebben de Master SEN gezamenlijk doorlopen en enorm veel van elkaar geleerd. Met name bedankt voor het effectieve mailcontact.

Mijn onderzoeksbegeleider Marianne den Otter voor alle feedback en het vertrouwen wat zij mij heeft gegeven door middel van complimenten op mijn werk en doorzettingsvermogen.

Mijn directrice. Voor alle kansen en mogelijkheden die zij mij heeft geboden voor de uitvoering van dit onderzoek.

Mijn vriend Dennis en 2 zoontjes Sam&Juul. Voor alle liefde, tijd en ruimte die zij mij hebben gegeven zodat ik gericht aan de Master SEN kon werken. En Dennis als critical friend. Nu heb ik weer alle tijd voor jullie!

Mijn ouders. Voor alle “oppasmomentjes” als mama weer moest studeren. En mijn vader voor de tips en adviezen.

Allemaal bedankt,

Linda Broeders
Mei, 2015

LITERATUUR

- Aken, J.E. van (2004). Management Research based on the paradigm of the Design Sciences: The Quest for Field-Tested and Grounded Technological Rules. *Journal of management studies*, 41 (2), 210-246.
- Bannink, F. (2006). *Oplossingsgerichte vragen. Handboek oplossingsgerichte gespreksvoering*. Amsterdam.
- Bateson, G. (1979). *Mind in nature: A Necessary Unity*. Toronto: Bantam.
- Berg, I. van den. Christiaanse, H. Dankers, L. Groot-Ketelaars, E. (2013) *Succes! met ouders*. Barcelona: Eduforce.
- Bordewijk, A., Dries, H., Harkink, M., Visser, E. (2007) *Ouderbetrokkenheid thuis: sleutel voor schoolsucces. Over invloed van ouders op het schoolsucces van hun kind en de rol van (voor)schoolse voorzieningen*. Velp: Spectrum.
- Broerse & Spreij, *Parameters in de dynamiek van educatief partnerschap* (2009) Tijdschrift voor Orthopedagogiek, pag. 483-492
- <http://onderwijsbeleid010.nl/vragenlijst-ouderbetrokkenheid> geraadpleegd op 20-10-2014
- http://ouders-school.nl/?page_id=230 geraadpleegd op 20-10-2014
- Bruïne, E. de. Claasen, W. Schuman, H. Siemons, Hettie. Velthooven, B. van. (2012) *Inclusief Bekwaam. Generiek competentieprofiel inclusief onderwijs*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.
- Caminada, G., Leenders, Y. (2012). *Buitenspelen in het zonnetje. De speelplaats als krachtige leeromgeving*. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.
- Carr, W. & Kemmis, S. (1986) *Becoming critical. Education, Knowledge and Action Research*. London/Philadelphia: The Falmer Press.
- Claasen, W., Bruïne E. de, Schuman, Hans. Siemons, Hettie. Velthooven, B. van. (2012) *Inclusief Bekwaam. Generiek competentieprofiel inclusief onderwijs*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant
- Cox, H., Galjaard, H., Helldoorn, G. En Vries, P. de, *Ouderbetrokkenheid voor elkaar* (2012), CPS, Amersfoort.
- Desforges & Abouchaar, *The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievements and adjustment: a literature review* (2003) pag.55-57
- Eskes, M. (2014) *Effectief leesonderwijs in de middenbouw: geef jij het al!? Nieuw meesterschap*. Pag. 12-14.
- Furmann, B., *Ik ben trots op je! Oplossingsgericht communiceren voor ouders en professionals* (2011), Pica, Huizen.
- Henderson & Mapp, *A new wave of evidence: the impact of School, Family and Community Connections on Student achievement* (2002)
- Heron, J. & Reason, P. (2001). The practice of co-operative inquiry: research “with” rather than “on” people. In: Reason, P. en Bradbury, H. (eds.). *Handbook of Action Research – Participative Inquiry and Practice*. London: Sage.

Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J. & Scheepsmma, W. (2007) *Ontwikkeling door onderzoek* Utrecht/Zutphen: ThiemeMeulenhof.

Kelchtermans, G. (2001). *Reflectief ervaringsleren voor leerkrachten: een werkboek voor opleiders, nascholers en stagebegeleiders*. Deurne: Wolters Plantyn.

Kim Berg, I. & Szabó, P. (2013). *Oplossingsgericht coachen*. Amsterdam: Thema.

Keulen, A. van, *Partnerschap tussen ouders en beroepskrachten, handboek voor kinderopvang en onderwijs* (2006), SWP, Amsterdam (model SAMEN).

Kolb, D. (1984). *Experiential Learning*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.

Kuhn, T.S. (1970). *The Structure of Scientific Revolutions*. Chicago: The University of Chicago Press.

Lange, R. de, Schuman, H., Mantesano Montessori, N. (2011) *Praktijkgericht onderzoek voor reflectieve professionals*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.

Marzano, R.J., *Wat werkt op school* (2009), Bazalt, Vlissingen.

Notten, N. (2012). *Over ouders en leesopvoeding*. Delft: Eburom

NVAO (2008). *Nederlands kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs compatibel met het overkoepelende Europese Kwalificatieraamwerk voor de Europese Hogeronderwijsruimte*. Verkregen op 26 januari 2015 via: http://www.nvao.net/page/downloads/Nederlands_Kwalificatieraamwerk_Hoger_Onderwijs.pdf

Rietsema, L., *Het oudervertelgesprek* (2014). Jeugd in school en wereld, pag.15-17.

Schuman, H. (2009). *The transition to adulthood – A shared responsibility. The education of visually impaired teenagers with learning difficulties and their exclusion from mainstream schools*. Saarbrücken: VDM Verlag.

Senge, P. e.a. (2008). *Het vijfde discipline praktijkboek, Strategieën en instrumenten voor het bouwen van een lerende organisatie*. Schoonhoven: Academic Service

Servellen, A. van. (2009) *De wezen van de macht. Zelfmanagement voor vrouwen*. Amsterdam: Elsevier.

Singer, E., Haan, D. Haan, de (2014). *Speels, liefdevol en vakkundig. Theorie over ontwikkeling, opvoeding en educatie van jonge kinderen*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Sulzby, E., & Teale, W. (1991). Emergent Literacy. In R. Barr e.a.(Eds.), *Handbook of reading research*, vol. II, (727-758). New York: Longman.

Swet, J. Van & Huijgevoort, H. Van (2012). De triade en de reflectief onderzoekende houding in de Master SEN. In: Swet, J. Van & Bakx, A. (red.) *Praktijkgericht onderzoek in de lerarenopleidingen: inspireren en samen kennis delen* (pp. 21-26). Tilburg: Fontys

Vries, P. de, *Mét ouders kom je verder* (2009), De wereld van het jonge kind, pag.12-15.

Weert, T. Van & Andriessen, D. (2005). Onderzoeken door te verbeteren: overbruggen van de kloof tussen theorie en praktijk in HBO-onderzoek. <http://creativecommons.org>.

Wit, C. de, *Educatief partnerschap tussen ouders en school (2008)*. Visie en praktijk op Wittering.nl , pag.4-10.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verwerkingsopdracht BOP3

Bijlage 2: Werkplan PGO

Bijlage 3: Vragenlijst voor leerkrachten met resultaten

Bijlage 4: Vragenlijst voor ouders met resultaten

Bijlage 5: Data workout kenniskring “Leerkracht in samenwerken”

BIJLAGE 1 VERWERKINGSOPDRACHT BBOP3 (BEGELEIDEN BELEID EN ORGANISATIE)

Doen we het goede en doen we het goede goed? (Stapert, 2012)

Theoretische inzichten en toepassing

Doelgericht werken aan ouderbetrokkenheid betekent dat je als professionals bij de keuze van ouderoutines nadenkt over de bedoeling en de opbrengsten die je met de routine wenst te bereiken (Van den Berg et al, 2013). Deze zin geeft in het kort weer waar ik tijdens dit PGO aan werk en heb gewerkt. Door het volgen van deze module BOP3 ben ik tot inzichten gekomen betreft beleidsplannen en organisatie. Deze inzichten hebben ervoor gezorgd dat mijn houding veranderd is ten opzichte van de organisatie op Westerkim. Als leerkracht was ik vaak gericht op de groep; micro-niveau. Dit heb ik door het volgen van deze module kunnen uitbreiden, door me meer te richten op meso en macroniveau. Ik kijk nu naar de organisatie met behulp van een “helicopter-view” en zie wat beleid kan doen met handelingen in de groep. Hieraan gekoppeld weet ik door theoretische kennis dat het belangrijk is om te beginnen met het eind voor ogen (Kimberg & Szabo, 2013) Tijdens mijn PGO wil ik een aanzet maken voor een beleidsplan gericht op didactisch partnerschap met ouders op Westerkim. Schoolse voorzieningen laten met een ouderbeleid aan betrokkenen zien waar zij voor staan, wat belangrijk wordt gevonden en wat men kinderen en ouders te bieden heeft (Bordewijk et al, 2007). Om dit te kunnen realiseren, heb ik een aantal stappen gezet. Bordewijk et al (2007) geven 5 stappen die van belang zijn voor een positieve samenwerking tussen ouders en school (ontleend aan Epstein (2001) en stichting de Meeuw (z.j.)):

1. Creëer een actieteam van leerkrachten, ouders en een lid van de leiding: tijdens het vooronderzoek van dit PGO zorg ik dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de plannen gericht op het partnerschap met ouders. Tijdens teamvergaderingen maak ik een start met het team en geef aan dat ik hen ga coachen en begeleiden in dit proces. Met de directrice van Westerkim plan ik gesprekken over dit doel en ouders breng ik op de hoogte middels de wekelijkse nieuwsbrief en laat ik meebeslissen tijdens focusgroepen. Op deze manier probeer ik alle betrokkenen een “stem” te geven en creëer ik een actieteam gericht op didactisch partnerschap met ouders.
2. Omschrijf en beoordeel de huidige situatie: de situatie op Westerkim voorafgaand aan mijn onderzoek inventariseer ik door middel van een vragenlijst voor ouders en leerkrachten. Tijdens focusgroepen worden deze antwoorden ook toegelicht. Met de directrice organiseer ik een interview. Op deze manier krijg ik een duidelijk beeld van de huidige situatie op Westerkim. Een belangrijk aspect hiervan is dat er nog geen beleidsplan bestaat gericht op partnerschap met ouders; hier is wel behoefte aan.
3. Omschrijf de gewenste situatie: door middel van literatuuronderzoek kom ik tot verschillende interventies die we kunnen inzetten om het partnerschap met ouders te verbeteren. Uit de vragenlijsten blijkt dat ouders thuis nog meer met hun kind willen doen om de leerresultaten te verbeteren. Leerkrachten willen graag een gezamenlijke visie ontwikkelen waar we op Westerkim aan kunnen werken. Tijdens dit PGO hebben we deze visie kunnen realiseren, deze luidt:
Op Westerkim streven we naar een gelijkwaardig partnerschap met alle ouders, zodat alle leerlingen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen met optimale leerresultaten.
4. Stel een jaarplan op: naar aanleiding van de onderzoeksresultaten van dit PGO, ga ik met de directrice van Westerkim aan de slag met het beleidsplan gericht op partnerschap met ouders. Daar komen concrete doelen, tijdpad, evaluatiecriteria en –momenten in terug.
5. Verwerf draagvlak: dit wordt met name gecreëerd door voldoende menskracht; het plan is tijdens mijn PGO gaan leven op Westerkim en dit moeten we borgen. De “olievlek” die gecreëerd is, moet zich blijven verspreiden en terugkomen op ieder niveau binnen de organisatie.

Verandering in de praktijk

Naar aanleiding van de vragenlijst voor ouders en leerkrachten heb ik in samenwerking met het team een SWOT (Strength Weakness Opportunity Threat) analyse gemaakt van Westerkim gericht op het didactisch partnerschap met ouders. Op deze manier krijgen we als school een duidelijker beeld waar onze sterke/zwakke kanten zitten en wat onze kansen/bedreigingen zijn:

<u>Sterkte</u> - Ouders zijn positief. - Veel ouders voelen zich betrokken. - Laagdrempeligheid. - Leerkrachten en ouders willen betrokken zijn bij de leerresultaten van het kind. - Veel ouders vinden de leerkracht vriendelijk. - Veel ouders vragen thuis wat het kind geleerd heeft.	<u>Zwakte</u> - Leerkracht moet ouder meer de mogelijkheid geven om met inbreng te komen (10-minutengesprekken), te weinig om advies gevraagd volgens ouders. - Leerkrachten weten niet precies op wat voor manier we aan partnerschap werken op Westerkim.
<u>Mogelijkheden</u> - Ouders vinden het belangrijk betrokken te worden. - Ouders willen nog meer betrokken worden, leerkrachten willen dit ook. - Alle leerkrachten vinden didactisch partnerschap belangrijk. - Alle ouders willen thuis oefenen.	<u>Bedreigingen</u> - Er is geen beleid op (didactisch) partnerschap met ouders. - Ouders weten (volgens de leerkrachten) niet wat er van hen wordt verwacht.

Figuur 31 SWOT analyse (DuPont,1949) Westerkim didactisch partnerschap met ouders (2015)

Tijdens het volgen van deze module BOP3 maak ik kennis met deze SWOT-analyse en pas deze meteen in de praktijk toe. Tijdens een teamvergadering komen deze resultaten naar voren en dit zorgt ervoor dat ik kritisch kijk naar Westerkim en de organisatie als geheel. Dit instrument helpt mij daarbij en zorgt ervoor dat ik als coach doelgericht te werk kan gaan. Ik heb een concreet middel in handen wat het team helpt onze situatie ,gericht op het didactisch partnerschap met ouders, goed in beeld te krijgen. Dit versterkt ook mijn positie in mijn coachende rol; ik voel me sterk en heb met het team (en Westerkim) een duidelijk doel voor ogen. Dit doel is op dat moment het beleidsplan wat ik ga ontwerpen en waar we samen voor moeten zorgen dat het wordt geborgd. Dit is voor mij een geheel nieuw aspect van het onderwijs en daarom verdiep ik mij ook in andere beleidsplannen die er op Westerkim zijn. De opbouw van deze beleidsplannen gebruik ik om het nieuwe plan op partnerschap met ouders te ontwerpen.

Feedback van collega's naar aanleiding van presentatie conclusie voor de basis van het beleidsplan op didactisch partnerschap met ouders

Je hebt ons goed geholpen bij het vormen van een duidelijke visie, zodat we hier in de praktijk concreet naar kunnen handelen. We doen al best wat op Westerkim op dit gebied, maar een duidelijk plan hadden we niet. Op een gestructureerde manier heb jij ons laten zien hoe Westerkim ervoor staat en wat de mogelijkheden zijn. We weten nu waar we aan toe zijn en kunnen hier gezamenlijk aan gaan werken. (deze feedback werd afgesloten met een applaus; dit voelde als een enorme waardering op mijn gehele PGO op Westerkim!)

Literatuur

- Berg, I. van den. Christiaanse, H. Dankers, L. Groot-Ketelaars, E. (2013) *Succes! met ouders*. Barcelona: Eduforce
- Bordewijk, A., Dries, H., Harkink, M., Visser, E. (2007) *Ouderbetrokkenheid thuis: sleutel voor schoolsucces. Over invloed van ouders op het schoolsucces van hun kind en de rol van (voor)schoolse voorzieningen*. Velp: Spectrum
- <http://www.confrontatiematrix.nl/swot-analyse.html> verkregen op 04-02-2015
- Stapert, R. (2012) *Kwaliteitszorg: doen we de goede dingen goed?* Verkregen op 20-01-2015 via http://www.hobeeon.nl/actueel/weblogs/weblogs_item/t/kwaliteitszorg_doen_we_de_goede_dingen_goed

BIJLAGE 2 WERKPLAN PGO

Oktober 2013	Quickscan ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid thuis invullen met directeur (zie bijlage 1)
Januari 2014	Enquête “lezen” voor ouders en verwerken in grafiekvorm (toets Casus)
Februari-maart 2014	Terugkoppeling ouders naar aanleiding van enquête
Maart 2014	Overleg met directeur over onderzoeksplan en specifieke doelstelling/probleemstelling passend bij onze schoolpraktijk
	Onderzoeksvoorstel
April 2014	Inleveren onderzoeksvoorstel Volgen module OGC2 en informatie gebruiken voor de inhoud van een deel van de teamvergadering. Plannen met team datum “Welkom-gesprekken” schooljaar 2014-2015
Mei 2014	Artikel over didactisch partnerschap met ouders en passend onderwijs/ “Welkom-gesprekken” met ouders
September 2014	Enquête voor ouders groep 1-2, 3, 7 en 8 over partnerschap en ouderbetrokkenheid (start-meting)
	Plannen thema-uurtje over lezen en leesopvoeding (spelend-leren-lezen) voor ouders van groep 1-2 Ontwerpen/voorbereiden thema-uurtje “lezen en leesopvoeding”
Oktober 2014	Koppeling naar team van onderzoeksvoorstel en door middel van “Kompas (module BOP1)” eerste “drive partnerschap met ouders” van het team inventariseren: wat is volgens het team “didactisch partnerschap met ouders”? Vormen van gezamenlijke visie Interview (narratief) met directeur over visie op didactisch partnerschap met ouders

	Idee met team over “Welkom-gesprekken” met ouders bespreken
November 2014	“Welkom-gesprekken” met evaluatieformulier voor ouders en leerkracht en een focus-groep (ouders en leerkrachten) Opstellen van verbeterpunten voor de nieuwe oudergesprekken (februari 2015)
Januari 2015	Thema-uurtje lezen (mede naar aanleiding van enquête lezen) en evaluatie/interview met ouders over dit uur.
	Start beleidsplan didactisch partnerschap (naar aanleiding van teamoverleg, thema-avond en welkom-gesprekken) en overleg met directie en team
Februari 2015	Oudergesprekken gericht op didactisch partnerschap met behulp van ouderoutine
	Focus- groep naar aanleiding van 2 ^e ronde (vernieuwde) oudergesprekken
Maart 2015	Evaluatie/enquête/interview naar ouders over educatief/didactisch partnerschap ten opzichte van thema-avond, oudergesprekken en benadering naar ouders door team (eindmeting)
	Vaststellen van aanzet tot beleidsplan didactisch partnerschap met ouders en daarbij de ouderoutines
	Terugkoppeling team (“coachingsgesprek”) en ouders naar aanleiding van “vernieuwing” betreft het didactisch partnerschap met ouders (beschreven in het beleidsplan)
April 2015	De conclusies van mijn actie-ontwerp onderzoek bespreken met/ presenteren aan team en ouders

Figuur 32 Werkplan PGO Linda Broeders (2014-2015)

BIJLAGE 3 VRAGENLIJST LEERKRACHTEN

Op Westerkim streven we naar een **gelijkwaardig partnerschap** met alle ouders, zodat alle leerlingen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen met **optimale leerresultaten**. Om deze visie te kunnen realiseren, willen we hier als team aan gaan werken in samenwerking met de ouders. Daarom wil ik jullie vragen de volgende vragenlijst zo volledig mogelijk in te vullen, zodat ik voor mijn onderzoek weet wat jullie als leerkrachten op dit moment van het partnerschap met ouders vinden.

Ingevuld door (leerkracht):

Datum:

A. Gesprekken tussen ouder en leerkracht

1. Hoe tevreden ben je over... ?

	erg tevreden	tevreden	niet tevreden, niet ontevreden	ontevreden	erg ontevreden	weet niet /n.v.t.
a. de 10-minutengesprekken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. het aantal gesprekken per schooljaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. de informatie die je geeft tijdens de 10-minutengesprekken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. de inbreng van de ouder tijdens het 10-minutengesprek	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen?

	Zeer mee eens	mee eens	niet mee eens, niet mee oneens	mee oneens	zeer mee oneens	weet niet /n.v.t.
a. ik luister goed naar wat ouders te vertellen hebben	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. gesprekken met ouders ervaar ik als een dialoog	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. gesprekken met ouders ervaar ik als plezierig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. gesprekken met ouders ervaar ik als gelijkwaardig	☐	☐	☐	☐	☐	☐

B. Partnerschap tussen ouders en school

3. Heeft Westerkim een beleid op didactisch partnerschap?

- ☐ ja
☐ nee
☐ weet ik niet

4. Hoe functioneert dit beleid volgens jou?

- ☐ slecht
☐ redelijk
☐ goed
☐ Weet ik niet

5. Ouders weten wat de school van hen verwacht op het gebied van didactisch partnerschap?

- ☐ ja
☐ nee
☐ Weet ik niet

6. In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen?

	zeer mee eens	mee eens	niet mee eens, niet mee oneens	mee oneens	zeer mee oneens	weet niet /n.v.t.
a. de school informeert ouders niet alleen, maar vraagt ook om de mening van ouders	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. ouders willen samen met de school verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hun kind dragen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. de school wil samen met ouders verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de leerling dragen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. Ik luister goed naar de visie van ouders op een probleem en vraag hen om advies over hun kind	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. Wat is volgens jou de gemiddelde betrokkenheid van ouders bij de school op het gebied van didactisch partnerschap?

(1 = helemaal niet betrokken, 10 = heel erg betrokken)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. De school heeft een heldere visie op didactisch partnerschap.

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

7. Vind je didactisch partnerschap belangrijk?

- ☐ wel
☐ niet

☐ Waarom wel/niet:

8. Ouders reageren snel en adequaat op vragen om informatie over hun kind?

- ☐ helemaal mee oneens
☐ mee oneens
☐ mee eens
☐ helemaal mee eens

9. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

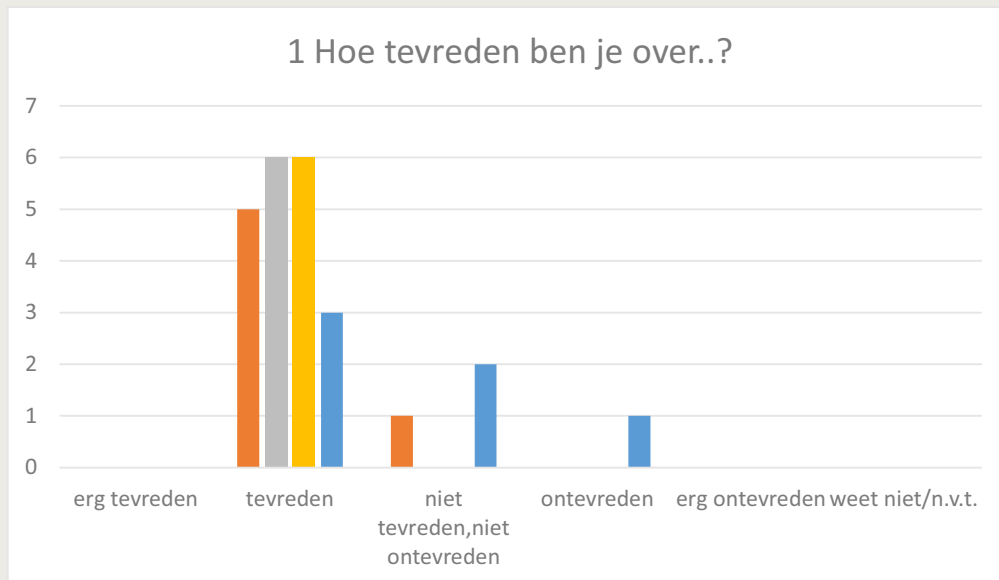
	zeer mee eens	mee eens	niet mee eens, niet mee oneens	mee oneens	zeer mee oneens	weet niet /n.v.t.
a. ik waardeer het als ouders mij van informatie over hun kind voorzien	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. Ik wil samen met de ouder het allerbeste uit het kind halen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. Ik geef ouders advies over hoe ze hun kind het beste thuis kunnen ondersteunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. er zijn op Westerkim afspraken geformuleerd over de omgang met ouders	☐	☐	☐	☐	☐	☐

C. Ten slotte...

10. Heb je nog opmerkingen of vragen naar aanleiding van deze vragenlijst?

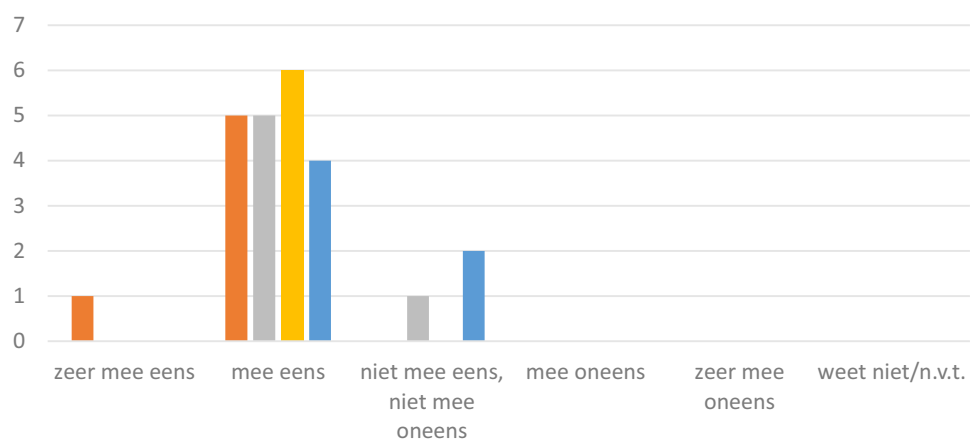
- ☐ nee
☐ ja, namelijk:

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst!

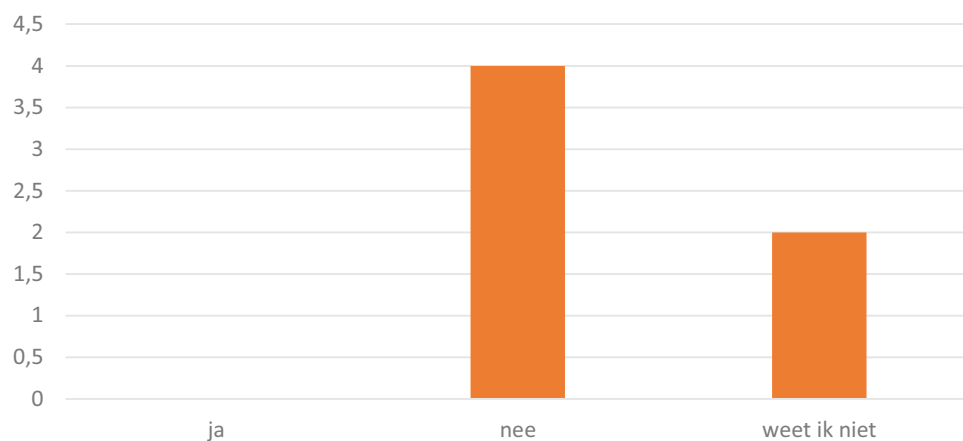
- a. De 10-minutengesprekken
- b. Het aantal 10-minutengesprekken per schooljaar
- c. De informatie die je geeft tijdens de 10-minutengesprekken
- d. De inbreng van de ouder tijdens de 10-minutengesprekken

2 In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen?

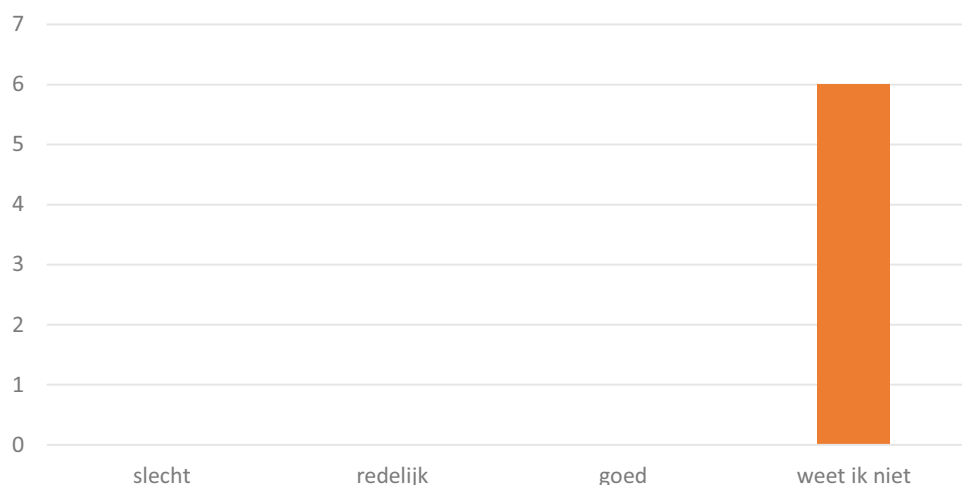

- a. Ik luister goed naar wat ouders te vertellen hebben
- b. Gesprekken met ouders ervaar ik als een dialoog
- c. Gesprekken met ouders ervaar ik als plezierig
- d. Gesprekken met ouders ervaar ik als gelijkwaardig

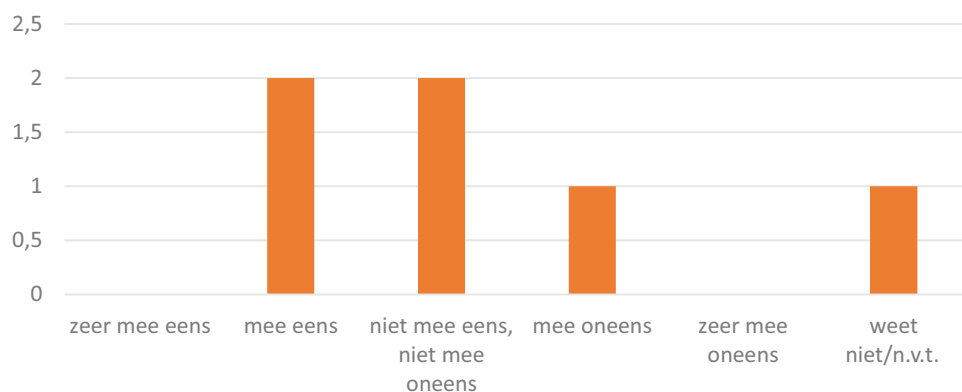
3 Heeft Westerkim een beleid op didactisch partnerschap

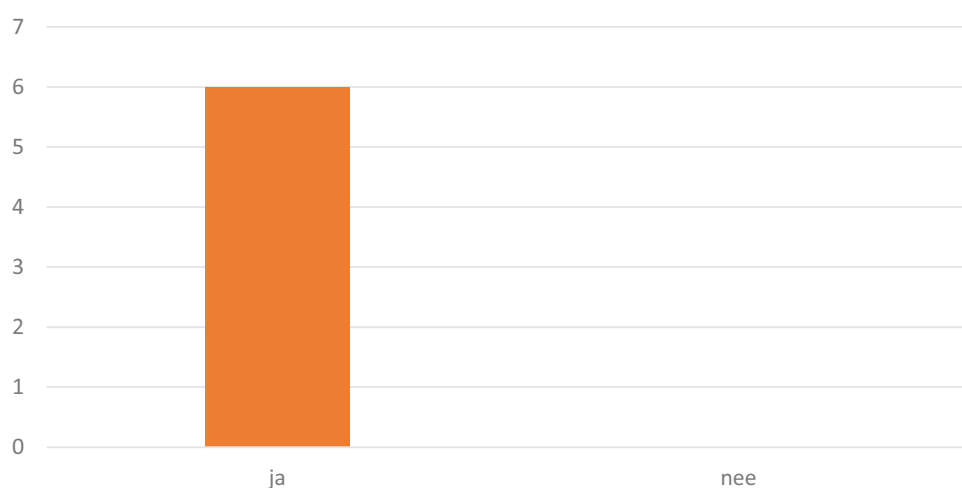
4 Hoe functioneert dit beleid volgens jou?

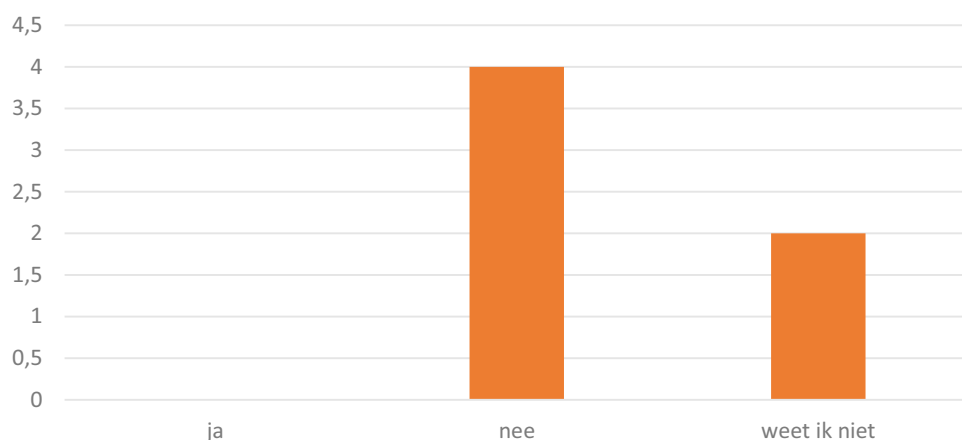
5 In hoeverre ben je het eens met de volgende stelling: De school heeft een heldere visie op didactisch partnerschap?

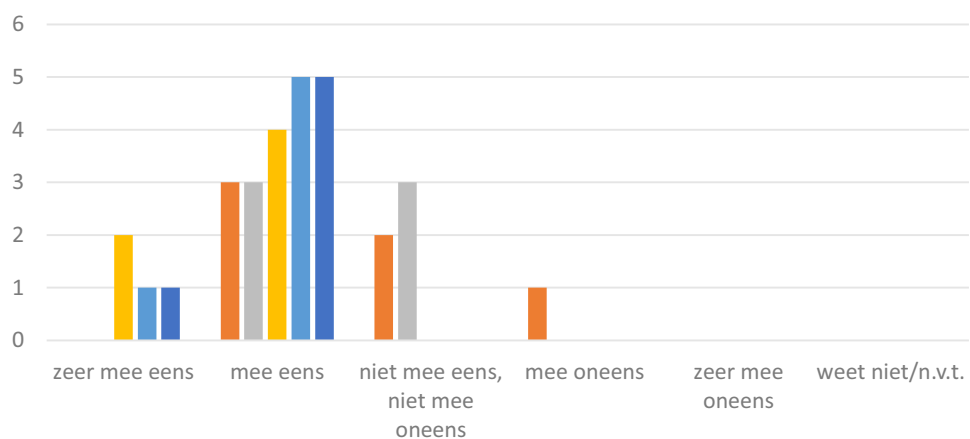
6 Vind je didactisch partnerschap belangrijk

7 Weten ouders wat de school van hen verwacht op het gebied van didactisch partnerschap?

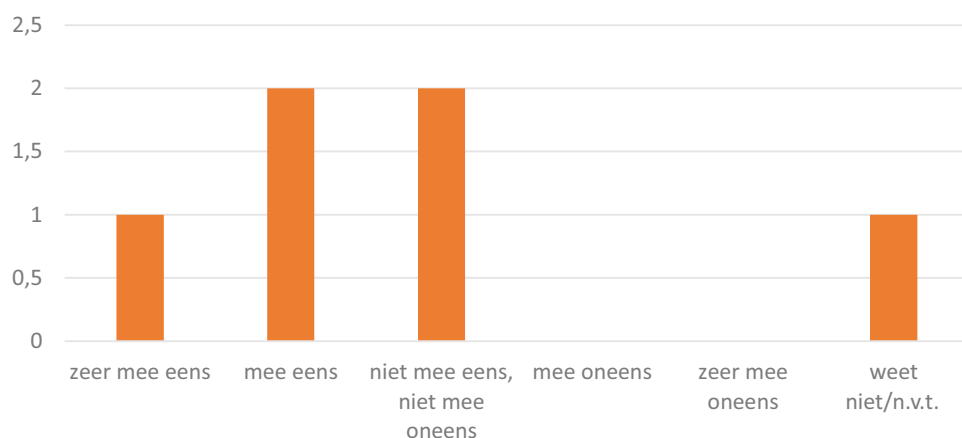

8 In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen?

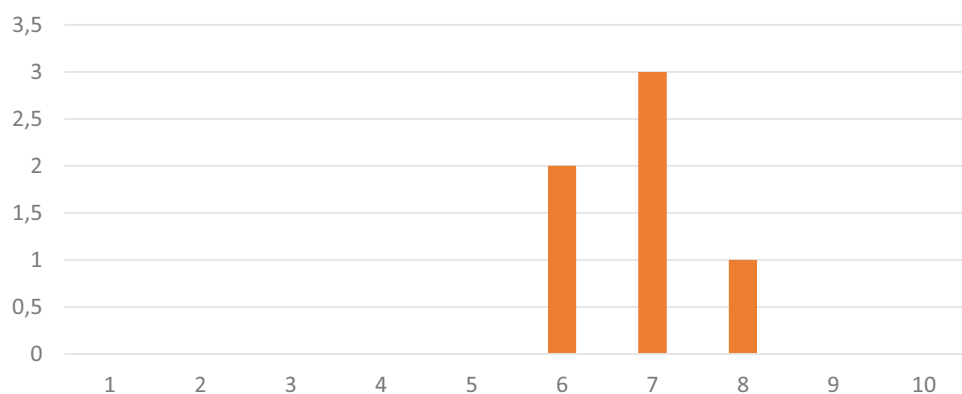

- a. De school informeert ouders niet alleen maar vraag ook om de mening van ouders
- b. Ouders willen samen met de school verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hun kind dragen
- c. De school wil samen met ouders verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de leerling dragen
- d. Ik luister goed naar de visie van ouders op een probleem
- e. Ik vraag ouders om advies over hun kind

9 Ouders reageren snel en adequaat op vragen om informatie over hun kind

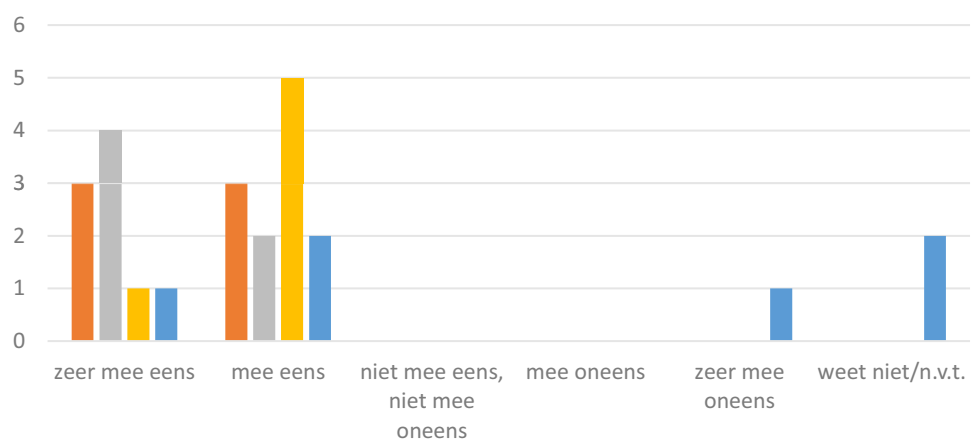
10 Wat is volgens jou de gemiddelde betrokkenheid van ouders bij de school op het gebied van didactisch partnerschap?

1 = helemaal niet betrokken

10 = heel erg betrokken

11 In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen:

- a. Ik waardeer het als ouders mij van informatie over hun kind voorzien
- b. Ik wil samen met ouders het allerbeste uit het kind halen
- c. Ik geef ouders advies over hoe ze hun kind het beste thuis kunnen ondersteunen
- d. Er zijn op Westerkim afspraken geformuleerd over de omgang met ouders

BIJLAGE 4 VRAGENLIJST OUDERS

Vragenlijst voor ouders "Partnerschap voor betere leerresultaten"

Op Westerkim streven we naar een **gelijkwaardig partnerschap** met alle ouders, zodat alle leerlingen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen met **optimale leerresultaten**. Om deze visie te kunnen realiseren, willen we hier als team aan gaan werken in samenwerking met u als ouder. Daarom wil ik (juf Linda) u vragen de volgende vragenlijst zo volledig mogelijk in te vullen, zodat we weten wat u van het partnerschap **op dit moment** vindt.

Ingevuld door (niet verplicht):ouder van.....
Datum:

A. Gesprekken met de leerkracht

1. Hoe tevreden bent u over... ?

	erg tevreden	tevreden	niet tevreden, niet ontevreden	ontevreden	erg ontevreden	weet niet /n.v.t.
a. de 10-minutengesprekken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. het aantal gesprekken per schooljaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. de informatie die u krijgt tijdens de 10-minutengesprekken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. uw inbreng tijdens het 10-minutengesprek	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Zeer mee eens	mee eens	niet mee eens, niet mee oneens	mee oneens	zeer mee oneens	weet niet /n.v.t.
a. ik stap makkelijk op de leraar af	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. als ouder voel ik mij gehoord	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. de leraar is erg vriendelijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. gesprekken met de leraar ervaar ik als gelijkwaardig	☐	☐	☐	☐	☐	☐

B. Partnerschap tussen ouders en school

3. Vindt u het belangrijk dat u betrokken bent bij de leerresultaten van uw kind?

- ☐ ja
☐ nee
☐ weet niet/geen mening

4. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	zeer mee eens	mee eens	niet mee eens, niet mee oneens	mee oneens	zeer mee oneens	weet niet /n.v.t.
a. de school informeert mij niet alleen, maar vraagt ook om mijn mening over de schoolresultaten van mijn kind	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. de school vraagt mij om advies over mijn kind	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. ik vraag aan mijn kind wat hij/zij op school geleerd heeft	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. ik ben voldoende op de hoogte van het functioneren van mijn kind op school	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. In welke mate bent u betrokken bij de leerresultaten van uw kind?

(1 = helemaal niet betrokken, 10 = heel erg betrokken)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. Zou u in de toekomst (nog) meer betrokken willen zijn bij de ontwikkeling van de leerresultaten van uw kind?

- ☐ ja, zeker → ga verder met vraag 8
☐ ja, misschien → ga verder met vraag 8
☐ nee
☐ weet niet/geen mening

7. Wat houdt u tegen om (nog) meer betrokken te zijn? Oftwel: welke belemmeringen zijn er?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ niets, het is er gewoon nog niet van gekomen (minder prioriteit)
☐ tijd
☐ taal(achterstand)
☐ anders, namelijk:

8. Bent u bereid om thuis meer ontwikkelingsondersteunende activiteiten met uw kind te doen als de school dat zou vragen?

- ☐ ja, zeker
☐ ja, misschien
☐ nee
☐ weet niet/geen mening

9. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	zeer mee eens	mee eens	niet mee eens, niet mee oneens	mee oneens	zeer mee oneens	weet niet /n.v.t.
a. ik voel me samen met de school verantwoordelijk voor de schoolresultaten van mijn kind	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. de school wil samen met mij het allerbeste uit mijn kind halen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. als er iets met mijn kind is, wordt er goed geluisterd naar mijn visie op het probleem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. Mij wordt advies gevraagd over mijn kind	☐	☐	☐	☐	☐	☐

C. Ten slotte...

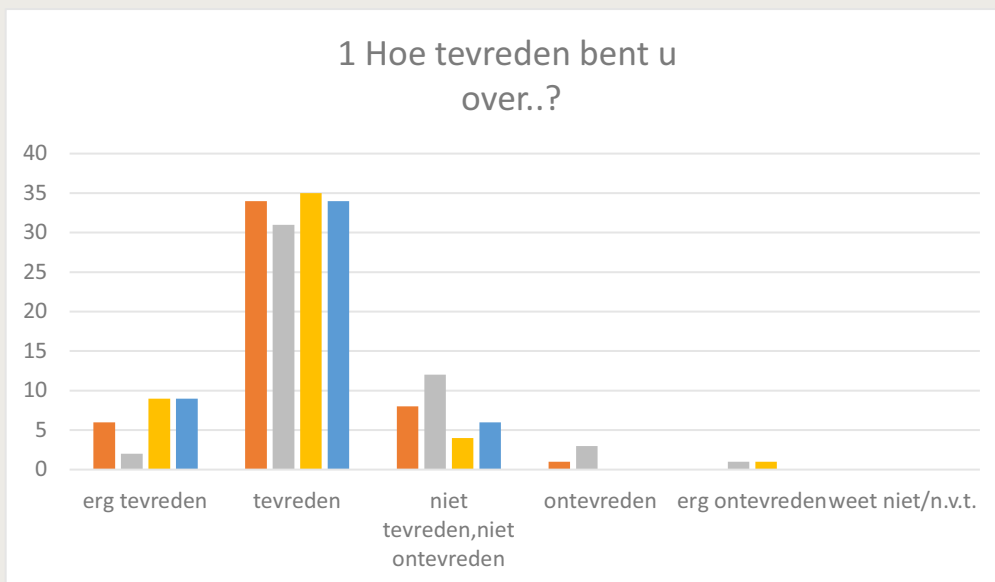
10. Heeft u nog opmerkingen of vragen naar aanleiding van deze vragenlijst?

☐ nee

☐ ja, namelijk:

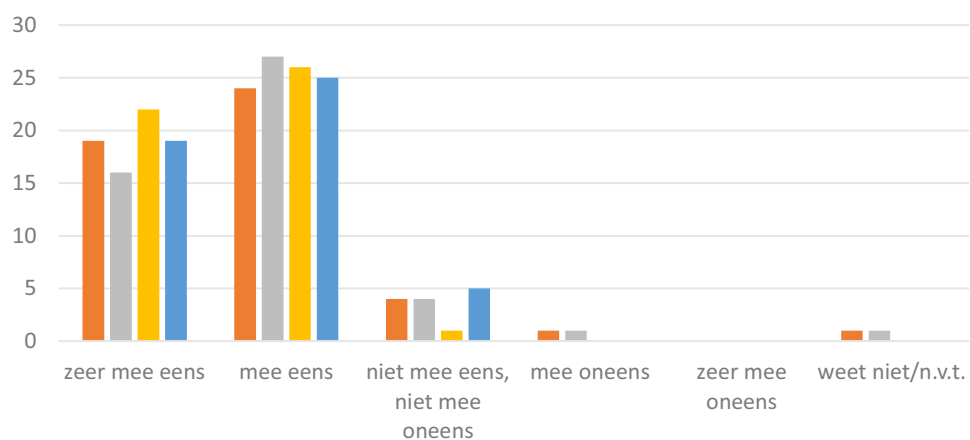
Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst!

Neem deze (ingevulde) lijst mee naar het 10-minutengesprek

- a. De 10-minutengesprekken
- b. Het aantal gesprekken per schooljaar
- c. De informatie die u krijgt tijdens de 10-minutengesprekken
- d. Uw inbreng tijdens het 10-minutengesprek

2 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

a. Ik stap makkelijk op de leraar af

b. Als ouder voel ik mij gehoord

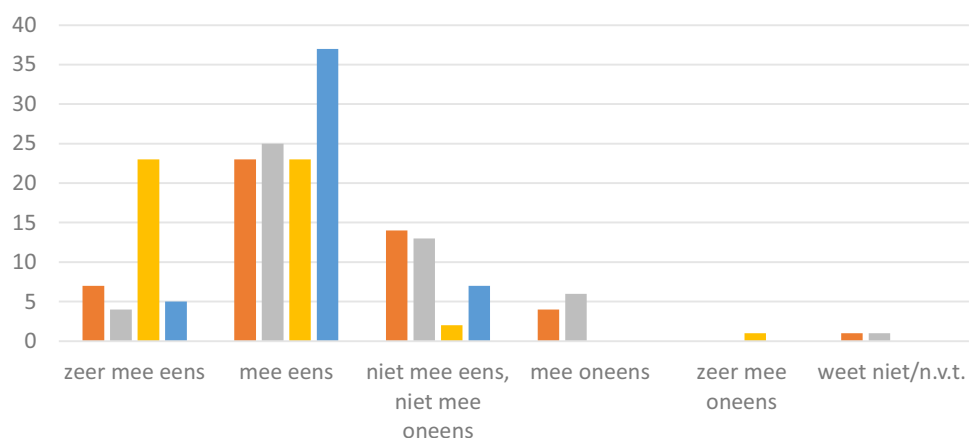
c. De leraar is erg vriendelijk

d. Gesprekken met de leraar ervaar ik als gelijkwaardig

3 Vind u het belangrijk dat u betrokken bent bij de leerresultaten van uw kind?

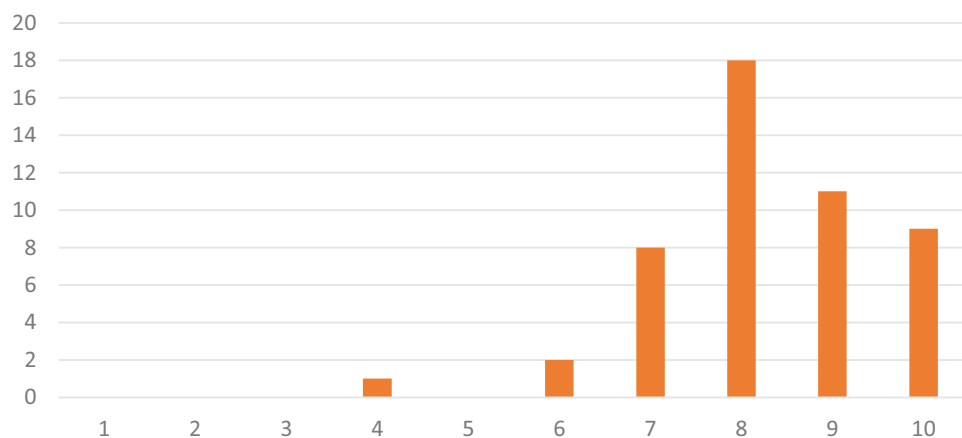

4 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

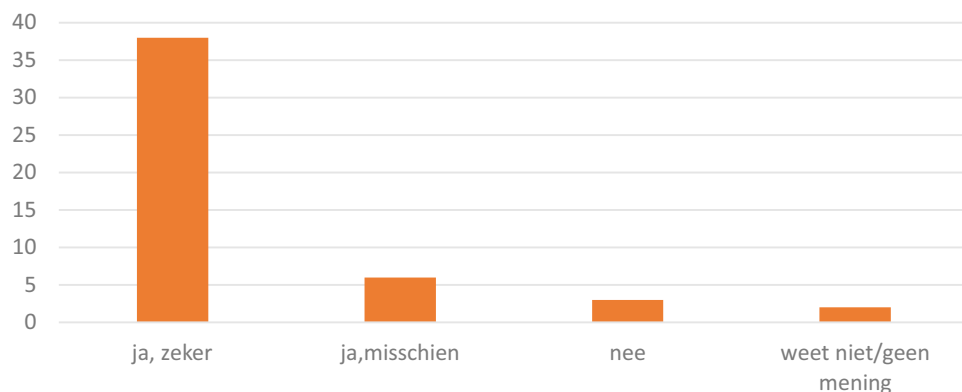
- a. De school informeert mij niet alleen, maar vraag ook om mijn mening over de leerresultaten van mijn kind
- b. De school vraagt mij om advies over mijn kind
- c. Ik vraag aan mijn kind wat hij/zij op school geleerd heeft
- d. Ik ben voldoende op de hoogte van het functioneren van mijn kind op school

5 In welke mate bent u betrokken bij de leerresultaten van uw kind?

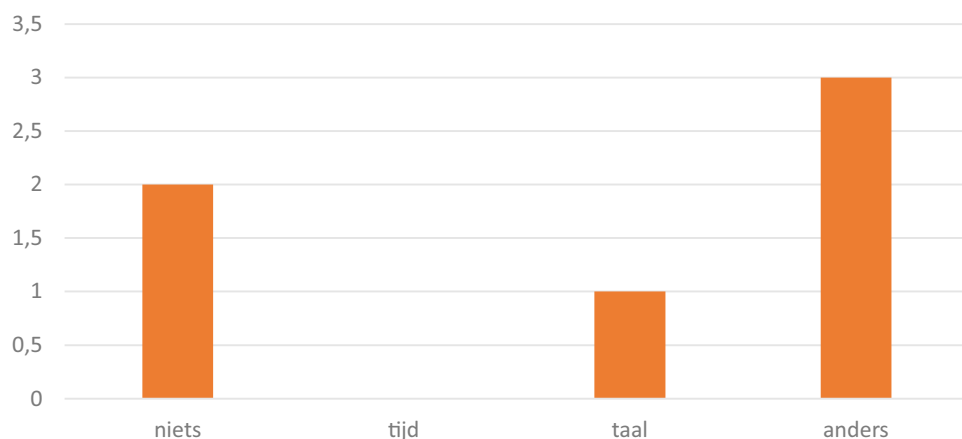

1 = helemaal niet betrokken
10 = heel erg betrokken

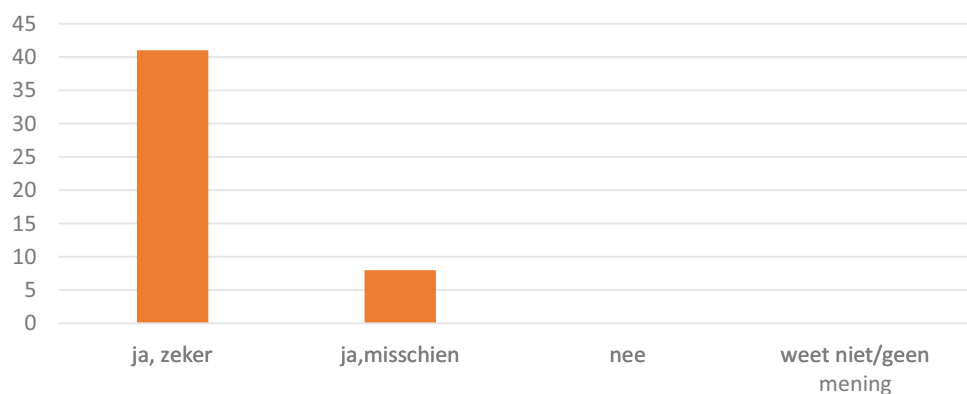
6 Zou u in de toekomst (nog) meer betrokken willen zijn bij de ontwikkeling van de leerresultaten van uw kind?

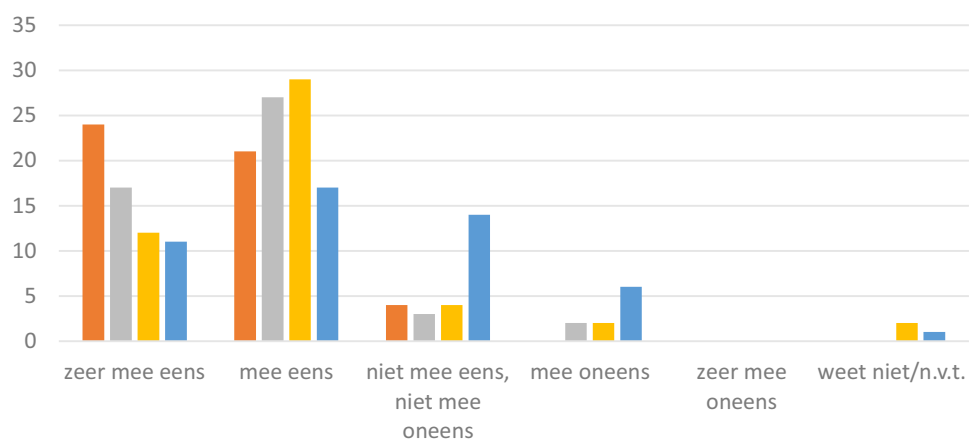
7 Wat houdt u tegen om (nog) meer betrokken te zijn? Oftwel: welke belemmeringen zijn er?

8 Bent u bereid om thuis meer ontwikkelingsondersteunende activiteiten met uw kind te doen als de school dat zou vragen?

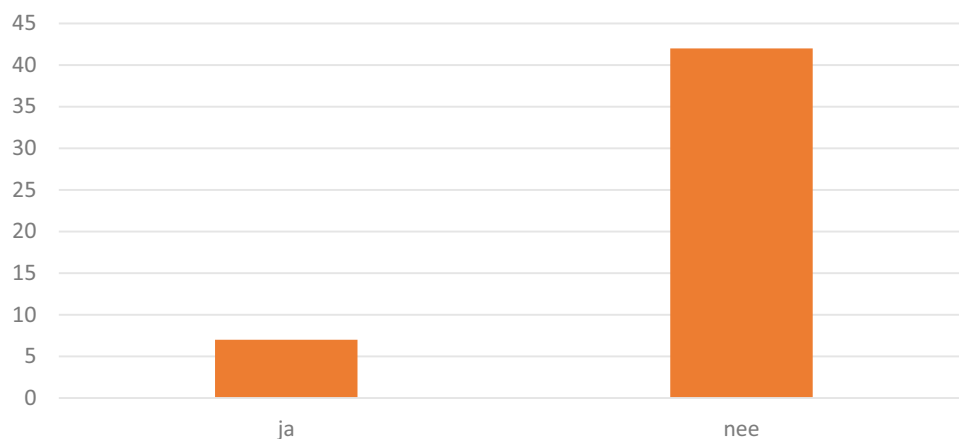

9 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen:

- a. Ik voel me samen met de school verantwoordelijk voor de leerresultaten van mijn kind
- b. De school wil samen met mij het allerbeste uit mijn kind halen
- b. De school wil samen met mij het allerbeste uit mijn kind halen
- d. Mij wordt advies gevraagd over mijn kind

10 Heeft u nog opmerkingen of vragen naar aanleiding van deze vragenlijst?

BIJLAGE 5 DATA ROUND TABLE

Workout 4, 23-1-2015

KK-leden:

Elle van Meurs en Marianne den Otter

Onderzoek:

Didactisch partnerschap met ouders – Linda Broeders (2^e jrs. student)

Aan de round table:

Emily de Groot – Fontys Fydes/OSO – specialist Ouders

Peter Schoenmakers – BS Breda – adj.directeur – vertrouwenspersoon

Myriam de Wert – Jeugd en Gezin den Bosch

Anoushka van Eijk – Fontys Pedagogiek – kk Diversiteit en orthopedagogisch handelen

Diane Prins – NJI – ZAT – praten met ouders

Sjors Willemse – SBO – SMW/Vertrouwenspersoon/ouderbetrokkenheid

Edward van Aarle – Pedagogiek – Transitie OW en Zorg – onderwijspsycholoog

Linda geeft toelichting op haar thema 'Didactisch partnerschap met ouders' en de onderzoeksactiviteiten die ze hierin heeft uitgevoerd:

Vroeg zich af: Ouders als lust of last? Ouders, waar zijn ze in de school? als hulp als partner

- Visie ontwikkeling met het team (gerelateerd aan Dalton principes) rondom dit thema door woordvelden te maken met elkaar en tot gezamenlijke beeldvorming te komen
- Ouders als hulpdiensten of ouders als partners en participierend
- Begrippenkeuzes: partnerschap – didactisch partnerschap
- Ouders en leerkrachten samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van kinderen
- Enquete verstuurd aan alle leerkrachten en alle ouders in wensen en grenzen rondom partnerschap
- De uitslag van deze enquête is gekoppeld aan de 10-min. gesprekken en het actief vragen aan ouders naar hun betrokkenheid en wens tot participeren bij het leren van hun kind (als keuze en wens van ouders)
- N.a.v. deze inventarisatie worden nu maandelijks lesbrieven aan ouders gemaild en is er maandelijks een thema-uur voor ouders
- Er is nu standaard het 'oudervertelgesprek', waarin het startinitiatief bij ouders ligt.

De dialoog:

Begrippenoverwegingen en keuzes: Ouders en betrokkenheid, partnerschap en participatie. Veel collega's herkennen het beeld dat ouders ingezet worden voor hand- en spandiensten ipv partners. En ook dat er vaker over een kind zonder, dan met ouders gepraat wordt.

Hoe wil je partnerschap zien? Samen verantwoordelijkheid dragen voor groei & ontwikkeling. Dit vraagt om het onderzoeken van wederzijdse perspectieven en verwachtingen. Ouderbetrokkenheid 3.0 gaat over "Teamwork" tussen ouders en leerkrachten.

Hoe betrek je niet-betrokken ouders?

Hoe ga je om met ouders met een andere culturele achtergrond, die onze onderwijsinrichting niet kennen en participeren niet vanzelfsprekend vinden?

Het startpunt lijkt te liggen bij binding en verbinding: relatie als fundament. Collega's van NJI en CGI herkennen dit en zien hun rol vaak als medierend om integrale begeleiding te bevorderen. Het Luisteren naar elkaar tussen school en ouders is van groot belang.

Opbrengsten van deze round table (memo's):

- Kennis delen en verbinden
- Erg zinvol, boeiend gesprek. Het blijft een 'lastige' materie, maar zeker de moeite van het onderzoeken waard verder te ontwikkelen
- Verwachtingen helder, heldere terminologie: ouderbetrokkenheid is open
- Teamwork tussen ouder/leerkracht. Samen visie bepalen vanuit gelijkwaardigheid is het belangrijkste startpunt
- Didactisch partnerschap. Linda heeft goed zicht door haar data op hoe de wensen hierin binnen de school zijn, zowel bij ouders als team. En nu.... Doorgaan
- Mooie uitwisseling tussen onderwijs, theorie en praktijk
- Bevestiging dat samenwerking met ouders bij professionals op de agenda staat
- Een idee om vooraf én achteraf zowel bij ouders als bij leerkrachten eenzelfde soort (anonieme) enquête te houden
- Delen van onderzoek met betrokkenen
- Kennis ontwikkelen in de praktijk 'achter' literatuur

Vragen (memo's):

- Hoe kun je in het partnerschap didactisch onderscheiden van gedrag, pedagogische vragen? Mij lijkt b.v. praten over werkhouding bij eenieder partner te leven.
- Hoe kom je samen tot één visie? Ouders willen 'meer' doen, maar wat verstaan zij daaronder? De attitude van de leerkracht in samenwerken met ouders, groot verschil in PO/VO/SO.
- Suggestie onderzoek: perspectieven van ouders mbt didactisch partnerschap
- Verder onderzoek: partnerschap met ouders gericht op ontwikkeling; schoolbreed, beleidsplan!
- Nieuwsgierig naar uiteindelijke opbrengst onderzoek Linda, evt toepasbaar in andere praktijken
- Het begint bij houding, maar wat is hier op de niveaus voor nodig om hier uit te komen?
- Gelijkwaardigheid, waar ligt het initiatief?
- Welke succesfactoren leveren een bijdrage aan de omslag naar 'Samen-Cultuur'?

Algemeen:

De dialoog tussen Linda en de overige leden van de round table verliep zeer gelijkwaardig en in mooie wisselwerking. Zij bleef zich uitgenodigd voelen vragen te beantwoorden of erover te denken. Daarmee bleef de groep betrokken op het onderwerp, kreeg ieder ruimte vanuit zijn eigen perspectief te spreken en aandacht te vragen voor dat andere perspectief of onderwerpen toe te voegen. Haar bijdrage was de rode draad. Dat maakte dat het stellen van de centrale vragen niet relevant was.

Bovenstaande uitwerking geeft aan tot welke opbrengsten en vragen dit heeft geleid.

Een zeer positieve ervaring voor allen.

